

IRUZURRAREN AURKAKO NEURRIEN PLANA, HFP/1030/2021 AGINDUAREN ESPARRUAN

EDUKIAK

1.- APLIKATU BEHARREKO ARAUDIA	2
2.- TESTUINGURUA	4
3.- KONTZEPTUAK ETA DEFINIZIOAK.....	5
4.- AUTOEBAULUAZIORAKO GALDETEGIA (IRUZURRAREN AURKAKO PLANAREN GUTXIENKO ESTANDARRA).....	7
5.- PLANAREN EREMU OBJETIBOA	8
6.- APLIKAZIO EREMU SUBJETIBOA	8
7.- ORGANO ARDURADUNAK	8
8.- INTERES-GATAZKEI AURRE EGITEKO NEURRIAK.....	10
A) PREBENTZIOA.....	10
B) ZUZENKETA.....	13
9.- IRUZURRA ETA USTELKERIA PREBENITZEKO, DETEKTATZEKO ETA ZUZENTZEKO NEURRIAK:IRUZURRAREN AURKAKO ZIKLOA	14
A) PREBENTZIOKOA, hau da, iruzurraren hondar-arriskua maila onargarria murrizteko	14
B) DETEKZIOA.....	16
C) ZUZENKETA.....	17
D) JAZARPENA.....	17
10.- PLANAREN ALDIZKAKO JARRAIPENA ETA KONTROLA	17
I.ERANSKINA. ARRISKUEN MAPA	19
II. ERANSKINA. BANDERA GORRIEN CHECKLIST-A	22

1.- APLIKATU BEHARREKO ARAUDIA.

Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren 241/2021 (EB) Erregelamenduaren 22. artikulua, 2021eko otsailaren 12koak, eta, horri jarraiki, irailaren 29ko HFP/1030/2021 Agindua, EBren finantza-interesak babesteari dagokionez eta Berreskuratze eta Erresilientzia Mekanismoaren (MRR) funtsen onuradun gisa, Berreskuratze, Eraldaketa eta Erresilientzia Planeko (PRTR) neurriak betearazten parte hartzen duten erakunde erabakitzaile edo betearazle guztiek «iruzurraren aurkako neurrien plan» bat izateko betebeharra ezartzen diote Espainiari. Plan horrek bere baitan hartzen dituen helburuak, hau da, plana bera, honako hauek dira: alde batetik, funtsak aplikatu beharreko arauen arabera erabiltzen direla bermatzea, eta, bestetik, iruzurraren, ustelkeriaren eta interes-gatazken prebentzio, detekzio eta zuzenketa egokia dagoela bermatzea.

Iruzurraren aurkako Plan honi aplikatu dakiokeen araudiaren artean, honako hau nabarmendu behar da:

1.- Europako araudia

- 2021/241 (EB) Erregelamendua, Europako Parlamentuarena eta Kontseiluarena, 2021eko otsailaren 12koa, Berreskuratze eta Erresilientzia Mekanismoa eta hura garatzen duen gainerako araudia ezartzen dituen.
- 2018/1046 (EB, Euratom) Erregelamendua, Europako Parlamentuarena eta Kontseiluarena, 2018ko uztailaren 18koa, Batasunaren aurrekontu orokorrari aplikatu beharreko finantza-arauei buruzkoa (EBren Finantza Erregelamendua). EBAO, 2018ko uztailaren 30ekoa, 193. zk.
- 2017/1371 (EB) Zuzentaraua, Europako Parlamentuarena eta Kontseiluarena, 2017ko uztailaren 5ekoa, zuzenbide penalaren bidez Batasunaren finantza-interesei eragiten dien iruzurraren aurkako borrokari buruzkoa (PIF Zuzentaraua). EBAO, 2017ko uztailaren 28koa, 198. zk.

2.- Barne-araudia

- 36/2020 Errege Lege Dekretua, abenduaren 30ekoa, Berreskuratze, Eraldaketa eta Erresilientzia Plana gauzatzeko Administrazio Publikoa modernizatzeko premiazko neurriak onartzen dituen.
- HFP/1030/2021 Agindua, irailaren 29koa, Berreskuratze, Eraldaketa eta Erresilientzia Planaren kudeaketa-sistema konfiguratzeko duena.
- HFP/1031/2021 Agindua, irailaren 29koa, Estatuko, Autonomia Erkidegoko eta Tokiko Sektore Publikoko erakundeek Berreskuratze, Eraldaketa eta Erresilientzia Planaren osagaien neurrien mugarriak eta helburuak betetzen diren eta aurrekontua eta kontabilitatea betearazten diren jarraipena egiteko eman beharreko informazioaren prozedura eta formatua ezartzen dituen.
- HFP/55/2023 Agindua, urtarrilaren 24koa, Berreskuratze, Eraldaketa eta Erresilientzia Plana gauzatzen duten prozeduretan interes-gatazkaren arriskuaren azterketa sistematikoari buruzkoa.
- 9/2017 Legea, azaroaren 8koa, Sektore Publikoko Kontratuena (SPKL) (64)
- Instrukzioa, 2021eko abenduaren 23koa, Estatuko Kontratazio Publikoaren Aholku Batzordearena, Berreskuratze, Eraldaketa eta Erresilientzia Planetik datozen

funtsekin finantzatuko diren kontratuen espedienteetan eta plegu gidarietan sartu beharreko alderdiei buruzkoa.

3.- Lantzeko balio izan duten beste dokumentu batzuk

a) Iruzur-arriskuaren ebaluazioa eta iruzurraren aurkako neurri eraginkor eta proportzionatuak (DG REGIO) EGESIF_14-0021-00; 2014/06/16 (Guidance Note on fraud risk assessment for 2014-2020). Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren 2013ko abenduaren 17ko 1303/2013 (EB) Erregelamenduaren 125.4 c) artikulua aplikatzeko garatutako gida. Erregelamendu horren bidez, xedapen komunak ezartzen dira Eskualdeen Garapenerako Europako Funtsari, Europako Gizarte Funtsari, Kohesio Funtsari, Landa Garapenerako Europako Nekazaritza Funtsari eta Itsaso eta Arrantzako Europako Funtsari buruz, eta xedapen orokorrak ezartzen dira Eskualde Garapenerako Europako Funtsari, Europako Gizarte Funtsari, Kohesio Funtsari eta Itsas eta Arrantza Europako Funtsari buruz, eta indargabetu egiten da Kontseiluaren 1083/2006 (EE) Erregelamendua.

https://ec.europa.eu/regional_policy/es/information/publications/guidelines/2014/fraud-risk-assessment-and-effective-and-proportionate-anti-fraud-measures.

b) Batzordearen jakinarazpena (2021/C 121/01) - Interes-gatazkak saihesteko eta kudeatzeko moduari buruzko orientabideak, Finantza Erregelamenduaren arabera.

[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ES/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021XC0409\(01\)&from=ES](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ES/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021XC0409(01)&from=ES).

c) OLAF Compendium of Anonymised Cases – Structural Actions (Kasu anonimoen bilduma: egiturazko ekintzak).

<https://ec.europa.eu/sfc/sites/default/files/sfc-files/OLAF-Intern-2011.pdf>.

d) OLAF practical guide on conflict of interest (interes-gatazkari buruzko gida praktikoa)

<https://ec.europa.eu/sfc/sites/default/files/sfc-files/guide-conflict-of-interests-ES.pdf>.

e) OLAF practical guide on forged documents (dokumentuen faltsifikazioari buruzko gida praktikoa).

<https://www.interreg-croatia-serbia2014-2020.eu/wp-content/uploads/2019/05/Guide-on-forged-documents.pdf>.

f) 1/2017 Komunikazioa, apirilaren 6koa, Iruzurraren aurkako Koordinazio Zerbitzu Nazionalarena, Europar Batasunetik datozen funtsen kargura guztiz edo partzialki finantzatutako proiektu edo eragiketei dagokienez iruzurra edo irregulartasuna izan daitezkeen egitateen berri duten pertsonak izan dezaketen moduari buruzkoa.

<https://www.igae.pap.hacienda.gob.es/sitios/igae/es-es/snca/Documents/ComunicacionSNCA06-04-2017Canaldenuncias.pdf>.

2.- TESTUINGURUA

Irailaren 29ko HFP/1030/2021 Aginduak, Berreskuratze, Eraldaketa eta Erresilientzia Planaren kudeaketa-sistema taxutzen duenak, xedatutakoaren arabera, Iruzuraren aurkako Plan honek kontuan hartu ditu 6. artikuluko 5. paragrafoan jasotako **gutxieneko eskakizunak**, eta horrela:

1. Anoetako Osoko Bilkurak onartu du, funtsak erabaki edo betearazten dituen erakundearen ordezkari gisa.

2. Iruzuraren aurkako neurriak proportzioan egituratzen ditu, «iruzurraren aurkako zikloa» deritzonaren funtsezko lau elementuen inguruan: **prebentzioa, detekzioa, zuzenketa eta jazarpena**.

3. Esleitu zaizkion funtsak egikaritzeko funtsezko prozesuetan iruzur-arriskuaren arriskua, inpaktua eta probabilitatea **ebaluatzea aurreikusten du**, bai eta urtero berrikustea ere, eta, **nolanahi ere, edozein iruzur-kasu atzematen den unean edo aukeratutako prozeduretan edo langileengan aldaketa esanguratsuak gertatzen direnean**.

4. **Prebentzio-neurri egokiak eta proportzionatuak definitzen ditu**, egoera zehatzetara egokituak, iruzurraren hondar-arriskua maila onargarri batera murrizteko.

5. Alerta-seinaleetara egokitutako **detekzio-neurriak** aurreikusten ditu, eta neurri horiek benetan aplikatzeko prozedura definitzen du.

6. Iruzur-kasuen susmoetarako **neurri zuzentzaile** egokiak definitzen ditu, horiek jakinarazteko mekanismo argiak erabiliz.

7. **Iruzur-kasu susmagarrien jarraipena egiteko** eta iruzurrez gastatu ahal izan diren EBko funtsak berreskuratze **prozesu egokiak** ezartzen ditu.

8. Benetako iruzurrarekin edo iruzur potentzialarekin lotutako prozesuak, prozedurak eta kontrolak berrikusteko **jarraipen-mekanismoak** definitzen ditu, iruzur-arriskuaren ebaluazioa berrikustean transmititzen direnak.

9. Zehazki, **interes-gatazkak prebenitzeko eta zuzentzeko prozedurak definitzen ditu**, EBren Finantza Erregelamenduaren 61. artikulua (2018ko uztailaren 18ko 2018/1046 Erregelamendua, Batasunaren aurrekontu orokorrari aplikatu beharreko finantza-arauei buruzkoa). Bereziki, honako hauek biltzen ditu:

a) PRTRa betearazteko prozeduretan parte hartzen dutenek izenpetutako **Interes Gatazkarik Ezaren Adierazpena (DACI)**,

b) egon daitekeen interes-gatazka oro **hierarkian gorago dagoenari jakinarazteko** konpromisoa, eta, era berean,

c) organo horrek kasu bakoitzean dagokion **erabakia hartzeko** konpromisoa.

Prebentzio- eta detekzio-neurriak, zehazki, toki-erakunde honek zehaztu ditu, haien ezaugarri espezifikoak kontuan hartuta, betiere Batasunaren interesen babes egokia bermatuz eta Europako eta Espainiako araudiek ezarritakoa eta, EBren finantza-

interesen babesari dagokionez, bertako erakundeek egin dituzten edo egin ditzaketen erabakiak zorrotz betez.

3.- KONTZEPTUAK ETA DEFINIZIOAK

Europar Batasunaren finantza-interesei eragiten dien iruzurraren aurkako borrokari buruzko 2017/1371 (EB) Zuzentarauan (PIF Zuzentaraua) eta HFP/1030/2021 Aginduaren III.C Eranskinean jasotako 2018ko uztailaren 18ko Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren 2018/1046 (EB, Euratom) Erregelamenduan (EBren Finantza Erregelamendua) jasotako iruzurraren, ustelkeriaren eta interes-gatazkaren definizioak kontuan hartuta, definizio hauek hartzen dira halakotzat:

1. INTERES-GATAZKA.

a) Kontzeptua.

Gatazka hori dagoela ulertzen da, Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren 2018ko uztailaren 18ko 2018/1046 (EB, Euratom) Erregelamenduaren 61. artikuluen arabera (Europar Batasunaren aurrekontu orokorrari aplikatu beharreko finantza-arauei buruzkoa), *«finantza-eragileek eta aurrekontua zuzenean, zeharka eta modu partekatuan gauzatzen parte hartzen duten gainerako pertsonak, bai eta kudeaketan parte hartzen duten ere, prestaketa-egintzak, auditoretza edo kontrola barne, beren eginkizunen erabilera inpartziala eta objektiboa kolokan dutenean, familia-, afektibitate-, kidesun politiko edo nazionalako arrazoiengatik, interes ekonomikoko arrazoiengatik edo interes pertsonaleko beste edozein arrazoi zuzen edo zeharkakoengatik»*. Edozein mailatako agintari nazionalai dagokie balizko interes-gatazkak saihestea eta/edo kudeatzea.

Ondorioz, interes-gatazka hori:

- Partida administratibo eta operatibo guztiei eta kudeaketa-metodo guztiei aplikatzen diren.
- Edozein interes pertsonal, zuzen edo zeharkako estaltzen du, eta
- «Balizko interes-gatazka» gisa ikusten den edozein egoeraren aurrean jardutea eskatzen du.

b) Balizko interes-gatazketan inplikaturako eragileak:

- Kudeaketa-, kontrol- eta ordainketa-lanak egiteko ardura ematen zaien **enplegatu publikoak**, bai eta eginkizun horietako batzuk eskuordetzen zaizkien gainerako agenteak ere.
- **Onuradun pribatuak, bazkideak, kontratistak eta azpikontratistak**, baldin eta MRR funtsekin finantzatzen badira eta beren interesen alde jardun badezakete, baina EBren finantza-interesen aurka, interes-gatazka baten esparruan.

c) **Egon daitezkeen interes-gatazken sailkapena:**

Honako hauek hartu dira kontuan:

- Itxurazko interes-gatazka: enplegatu publiko edo onuradun baten interes pribatuek bere eginkizunen edo betebeharren jardun objektiboa arriskuan jar dezaketenean, nahiz eta, azkenean, pertsona horren jokabidearen, portaeraren edo harremanen alderdi zehatzekin lotura identifikagarri eta indibidualik ez izan (edo alderdi horietan eraginik ez izan).
- Interes-gatazka potentziala: enplegatu publiko edo onuradun batek interes pribatuak dituenean, eta interes horiek interes-gatazka eragin dezaketenean, etorkizunean erantzukizun ofizial jakin batzuk bere gain hartu beharko balituzte.
- Benetako interes-gatazka: gatazka bat dago betebeharraren publikoaren eta enplegatu publiko baten interes pribatuen artean, edo enplegatu publikoak bere eginbehar eta erantzukizun ofizialak betetzean bidegabe eragin dezaketen interes pertsonalak dituenaren artean.

2. IRUZURRA ETA USTELKERIA.

2017/1371 (EB) Zuzentarauak, Batasunaren finantza-interesei eragiten dien iruzurraren aurkako borrokari buruzkoak (aurrerantzean, PIF Zuzentaraua), ezartzen du estatu kideek beharrezko neurriak hartuko dituztela bermatzeko Batasunaren finantza-interesei eragiten dien **iruzurra arau-hauste penala dela** nahita egiten direnean, eta zehapen-araubide bat zehaztuko du 7. artikuluan. Aurreikuspen hori betetzeko, zuzentarau hori Espainiako ordenamendu juridikora ekarri da otsailaren 20ko 1/2019 Lege Organikoaren bidez, zeinaren bidez aldatzen baita Zigor Kodearen azaroaren 23ko 10/1995 Lege Organikoa, Europar Batasunaren zuzentzarauen transposizioa egiteko finantza- eta terrorismo-eremuetan, eta nazioarteko gaiei heltzeko.

2017/1371 (EB) Zuzentarauaren 3.1 artikulua araberak, gastuen arloko iruzurraren definizioa honako hau da: «nahita egindako ekintza edo ez-egite oro, honako hauei buruzkoa:

- Europako Erkidegoen aurrekontu orokorretik edo Europako Erkidegoek edo haien kontura administratutako aurrekontuetatik datozen **funtsak bidegabe jasotzea edo atxikitzea eragiten duten aitorten edo agiri faltsuak, zehaztugabeak edo osatugabeak** erabiltzeko edo aurkezteko eskubidea.
- Ondorio bera duen **informazio bat jakinarazteko berariazko betebeharrak ez betetzeagatik.**
- Funts horiek hasiera batean **eman ziren helburuetarako ez beste batzuetarako desbideratzea».**

Beharrezkoa da irregulartasun bat egoteak beti ez dakarrela iruzurra egon litekeenik; intentzionalitate-konkurrentzia funtsezko elementua da iruzurrean, eta ez da beharrezkoa elementu hori gertatzea irregulartasuna egon dadin.

Kontseiluaren 2988/95 (EE, Euratom) Erregelamenduaren, 1995eko abenduaren 18koaren, Europako Erkidegoen finantza-interesak babesteari buruzkoaren, 1.2 artikulua honako hau ezartzen du: «**irregulartasuna** izango da Erkidegoko zuzenbideko xedapen bat urratzea, baldin eta arau-hauste hori eragile ekonomiko baten ekintza edo ez-egite bati badagokio, eta

arau-hauste horren ondorioa Erkidegoen aurrekontu orokorrari edo horiek administratutako aurrekontuei kalte egitea bada, dela zuzenean Erkidegoen kontura jasotako baliabide propioetatik datozen diru-sarrerak murriztuz edo ezabatuz, dela gastu bidegabe baten bidez».

4.- AUTOEBALUAZIORAKO GALDETEGIA (IRUZURRAREN AURKAKO PLANAREN GUTXIENeko ESTANDARRA)

HFP/1030/2021 Aginduaren arabera (Europak eskatzen duen gutxieneko estandarrarekin lotutako eskakizunak betetzeko autoebaluazio-zerrendari buruzkoa), galdetegi hori honako hau da:

II. ERANSKINA B.5 ORDEN HFP/1030/2021

Interes gatazkare testa, iruzurraren eta ustelkeriaren prebentzioa

Galdera	Betetze maila			
	4	3	2	1
1. Ba al dago «Iruzurraren aurkako neurrien plan» bat, erakunde betearazleari edo erakunde erabakitzaileari aukera emango diona bermatzeko eta deklaratzeko dagozkion funtsak aplikatu beharreko arauen arabera erabili direla, bereziki iruzurra, ustelkeria eta gatazkak prebenitzeari, antzemateari eta zuzentzeari dagokienez. interesak?				
2. Egiaztatzen al da dagokion «Iruzurraren aurkako neurrien plana» dagoela betearazpen-maila guztietan?				
Prebentzioa				
3. Ba al du maila goreneko adierazpen bat, non Iruzurraren aurka borrokatzeko konpromisoa?				
4. Autoebaluaziorik egiten al da arriskuak identifikatzeko? inpaktua eta horiek gertatzeko eta aldizka berrikusteko probabilitatea?				
5. Kode etiko bat zabaltzen al da eta opariak?				
6. Etika Publikoa sustatzen duen prestakuntza ematen da eta Iruzurraren detekzioa errazten al du?				
7. Egin al da prozedura bat lan-gatazkak tratatzeko? interesak?				
8. Gatazkarik ezaren adierazpena betetzen al da? esku hartzen duten guztien interesak?				
Detekzioa				
9. Definitu al dira iruzur-adierazleak edo alerta-seinaleak (bandera gorriak) eta jakinarazi al zaizkie langileei detektatu?				
10. Datuak edo datuak aztertzeko tresnak erabiltzen al dira? arriskuen puntuazioa?				
11. Badago biderik edozein interesdunek aukera izan dezan salaketak aurkeztu?				
12. Ba al dago unitate baten ardura duen unitaterik salaketak eta neurriak proposatzea?				

Zuzenketa				
13. Iruzuraren eragina ebaluatu eta sistemikotzat jotzen al da? edo unean unekoa				
14. Iruzurak eragindako eta MRRk finantzaturako, edo finantzatuak dituen proiektuak, edo proiektuen zatiak, erretiratu al dira?				
Jazarpena				
15. ¿Gertaeren eta hartutako neurrien berri ematen zaie erakunde betearazleari, erakunde erabakitzaileari edo agintaritzari edo dagokion arduradunari?				
16. Kasu egokietan, salatzen al dira Agintari publiko nazionalak edo Europar Batasunekoak, edo fiskaltzaren eta auzitegi eskudunen aurrean?				
Puntuak				
Puntuak guztira				
Gehieneko puntuak	16			
Puntu erlatiboak (guztizko puntuak/gehieneko puntuak)				

Oharra: 4 betetze maximoaren baliokidea da, 1 minimoaren baliokidea.

Aipaturako galdetegiaren arabera, Iruzuraren aurkako Planaren eredu mota/oinarria proposatzen da.

5.- PLANAREN EREMU OBJEKTIBOA

Europako funtsen kudeaketan iruzurraren aurkako neurriak hartzeko plan honen oinarriko helburua da Anoetako Udalari aukera ematea kudeatu eta gauzatu dituen PRTRari dagozkion funtsak iruzurra, ustelkeria eta interes-gatazkak prebenitzeko, antzemateko eta zuzentzeko aplikatu beharreko arauen arabera erabiltzen direla bermatzeko. Horretarako, antolamendu-eredu bat lortzera bideratutako estrategia bat dokumentatzen da, honako printzipio hauek biltzen dituen: erantzukizuna, gardentasuna, baliabideen optimizazioa, betetze-maila, osotasuna eta helburuen arabeko kudeaketa, bai eta horien jarraipena eta kontrola ere.

6.- APLIKAZIO-EREMU SUBJEKTIBOA.

Iruzuraren aurkako Plan honetako neurriak toki-erakunde honetan diru publikoaren kudeaketan inplikaturik dauden pertsona guztiei aplikatuko zaizkie, eta, zehazki, PRTRren finantziakoa duten proiektuen diseinuarekin, kudeaketarekin, elaborazioarekin edo egikaritzearekin nolabaiteko zerikusia duten pertsona guztiei.

Horretarako, erakundeko arlo bakoitzak arlo horretan dituen erantzukizunak identifikatzen dira, eta prozesuen eta arriskuen mapa bat ezartzen da, hartu beharreko prebentzio-neurriak identifikatuz.

7.- ORGANO ARDURADUNA/K

Plan hau behar bezala aplikatzen dela bermatzeko, honako organo hau/hauek sortu dira, salaketak aztertzeaz eta dagozkion neurriak proposatzeaz arduratuko direnak.

Planak zereginen esleipen orokorra egiten du udal-antolamenduaren maila guztietan, eta

osotasunaren eta arriskuen prebentzioaren arloan berariazko eskumenak dituzten organoak zehazten ditu.

Iruzur-arriskuen osotasunaren eta prebentzioaren arduradunak honako eginkizun eta erantzukizun hauek ditu, besteak beste:

- Plana eguneratzeko proposamenak formalizatzea eta/edo horien berri ematea.
- Autoebaluazio-tailerrak bultzatu, koordinatu eta materialki egitea.
- Planean aurreikusitako neurrien betearazpena sustatzea.
- Aplikatu beharreko neurri zuzentzaileak identifikatzea eta presakotasun-maila baloratzea.
- Informazioa kudeatzeko prozesuak ezartzea eta garatzea (erreklamazioak, salaketen salaketak, etab.)
- Lehen aipatutako goragoko organoei informazioa helaraztea.

Udaleko Iruzuraren aurkako Batzordea

Plana betetzen dela bermatzeko eta jarraipena egiteko organo gisa, honako osaera eta eginkizun hauek ditu:

- **Osaera.** (* [Toki-erakunde bakoitzaren arabera zehaztu beharrekoa](#))
- Idazkaritza
- Esku-hartzea
- PRTRko programen arduradunak, etab.
- **Funtzioak:** (* [Kasu bakoitzean zehaztu eta osatu beharrekoa](#))
- Autoebaluazioa egitea
- Salaketa-postontzia martxan jartzea.
- Prestakuntza-plana egitea.
- Adierazpen instituzionala Osoko Bilkurari aurkeztea... eta webgunean argitaratzea.
- Jasotako salaketak jasotzea eta aztertzea.
- Dagokion hierarkian gorago dagoen alkateari aurkeztea (normalean, alkateari).
- Zuzentzeko eta, hala badagokio, jazartzeko neurriak hartzea.
- Hala badagokio, prozeduren eskuliburua egitea.
- Beste batzuk.

8.- INTERES-GATAZKEI AURRE EGITEKO NEURRIAK

A) PREBENTZIOA

Toki-erakundeak interes-gatazkak prebenitzeko ezarritako neurrien artean, honako hauek daude:

1.- **Langileei jakinaraztea** interes-gatazka motak eta horiek saihesteko moduak.

- Iruzurraren aurkako Plana onartzea
- Udaleko kargu politiko, funtzionario eta langileentzako Plana aurkezteko saioa.
- Iradokizunen edo salaketen postontzia sortzea.
- Web orrian esteka Iruzurraren aurkako Planera, NSNren Infofraude salaketa-kanalera, etab.

2.- **Interes-gatazkarik ezaren adierazpena betetzea prozedura egokietan esku hartzen dutenei**, honako hauek sinatuta: kontratazio-organoaren arduradunak, lizitazio-dokumentuak/oinarriak eta/edo deialdiak idazten dituzten langileek, kasuan kasuko eskaerak/eskaintzak/proposamenak ebaluatzen dituzten adituek, eskaerak/eskaintzak/proposamenak ebaluatzeako batzordeetako kideek eta prozeduretan esku har dezaketen kide anitzeko gainerako organoek. Azken kasu horretan, adierazpen hori dagokion bileraren hasieran egingo dute bertan parte hartzen duten guztiek, eta aktan jasoko da.

DACIren betetze hori, dagokion laguntzaren onuradunentzat ez ezik, kontratistentzat, azpikontratistentzat eta abarrentzat ere izango da.

Iruzurraren aurkako plan honek sustatzen dituen HFP/1030/2021 Agindua edo HFP/55/2023 Agindua aplikatzearen araberrako DACI ereduak hauek dira:

Interes-gatazkarik ez dagoela deklaratzeko eredu (DACI) – HFP/1030/2021 Agindua

Espedientea:

Kontratua/dirulaguntza.

Goian aipatutako kontratazio/dirulaguntza prozeduran inpartzialtasuna bermatze aldera, behean sinatzen duenak/dutenek, espedientea prestatzeko eta izapidetzeko prozesuan parte hartzen dutenez, honako hau adierazten dute/dute/dute:

Lehenengoa. Honako hauen berri izatea:

1. Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren uztailaren 18ko 2018/1046 (EB, Euratom) Erregelamenduaren (EB, Interes Gatazka) 61.3 artikulua (EBren Finantza Erregelamendua) honako hau ezartzen du: «Interes-gatazka egongo da eginkizunen erabilera inpartziala eta objektiboa arriskuan jartzen denean arrazoi familiarrengatik, afektiboengatik, kidetasun politiko edo nazionalagatik, interes ekonomikoagatik edo interes pertsonaleko edozein arrazoi zuzen edo zeharkakoengatik .»
2. Sektore Publikoko Kontratuen azaroaren 8ko 9/2017 Legearen 64. artikulua («Ustelkeriaren aurkako borroka eta interes-gatazken prebentzioa») helburu hauek

ditu: lehiaren edozein distortsio saihestea, prozeduran gardentasuna bermatzea eta hautagai eta lizitatzailerik guztiei tratu-berdintasuna bermatzea.

3. Sektore Publikoaren Araubide Juridikoaren urriaren 1eko 40/2015 Legearen 23. artikulua («Abstentzioa») ezartzen duenez, prozeduran parte hartzeari uko egin beharko diote «hurrengo paragrafoan adierazitako egoeraren batean dauden administrazioetako agintariek eta langileek», eta honako hauek izango dira:

a) Interes pertsonala izatea kasuan kasuko gaian edo haren ebazpenak eragina izan dezakeen beste batean; sozietate edo erakunde interesdunaren administratzaile izatea, edo interesdunen batekin ebatzi gabeko auziren bat izatea.

b) Ezkontza-lotura edo antzeko egitatezko egoera izatea, eta laugarren gradurainoko odol-ahaidetasuna edo bigarren gradurainoko ezkontza-ahaidetasuna izatea interesdunetako edozeinekin, erakunde edo sozietate interesdunen administratzaileekin eta prozeduran parte hartzen duten aholkulari, legezko ordezkari edo mandatariekin, eta lanbide-bulegoa partekatzea edo horiekin elkartuta egotea aholkularitzarako, ordezkaritza edo mandataritzarako.

c) Aurreko paragrafoan aipatutako pertsonaren batekin adiskidetasun estua edo ageriko etsaitasuna izatea.

d) Kasuan kasuko prozeduran aditu edo lekuko gisa parte hartu izana.

e) Gaian zuzenean interesa duen pertsona fisiko edo juridikoarekin zerbitzu-harremana izatea, edo azken bi urteetan edozein motatako eta edozein egoera edo lekutan zerbitzu profesionalak eman izana».

Bigarrena. Ez dagoela EBko Finantza Erregelamenduaren 61.3 artikuluan adierazitako interes-gatazkatzat har daitekeen egoerarik, eta ez dagoela Sektore Publikoaren Araubide Juridikoaren urriaren 1eko 40/2015 Legearen 23.2 artikuluan jasotako abstentzio-arrazoirik, lizitazio-/emakida-prozeduran eragina izan dezakeenik.

Hirugarrena. Konpromisoa hartzen duela kontratazio-organoari/ebaluazio-batzordeari jakinarazteko, atzerapenik gabe, interes-gatazkako edozein egoera edo parte ez hartzeko edozein arrazoi, egoera hori eragiten badu edo eragin badezake.

Laugarrena. Badakit, interes-gatazkarik ez dagoela adierazten bada, eta hori faltsua dela frogatzen bada, aplikatzekoa den araudiak ezartzen dituen diziplina-ondorioak, ondorio administratiboak edo judizialak izango dituela.

(Data eta sinadura, izen osoa eta NAN)

Interes-gatazkarik ez dagoela deklaratzeko eredua (DACI) – HFP/55/2023 Agindua

Espedientea:

Kontratua/dirulaguntza.

Goian aipatutako kontratazio/dirulaguntza prozeduran inpartzialtasuna bermatze aldera, behean sinatzen duenak/dutenek, espedientea prestatzeko eta izapidetzeko prozesuan parte hartzen dutenez, honako hau adierazten dute/dute/dute:

Lehenengoa. Honako hauen berri izatea:

1. Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren uztailaren 18ko 2018/1046 (EB, Euratom) Erregelamenduaren (EB, Europar Batasunaren Finantza Erregelamendua) 61.3 artikulua («Interes-gatazka egongo da eginkizunen jardun inpartzial eta objektiboa arriskuan jartzen denean arrazoi familiarrengatik, afektiboengatik, kidesun politiko edo nazionalagatik, interes ekonomikoagatik edo interes pertsonaleko edozein arrazoi zuzen edo zeharkakoengatik»).
2. Sektore Publikoko Kontratuei buruzko azaroaren 8ko 9/2017 Legearen 64. artikulua («Ustelkeriaren aurkako borroka eta interes-gatazken prebentzioa») honela definitzen du interes-gatazka: «kontratazio-organoaren zerbitzura dauden langileek, lizitazio-prozeduraren garapenean parte hartzeaz gain edo prozeduraren emaitzan eragina izateaz gain, zuzenean edo zeharka interes finantzarioa, ekonomikoa edo pertsonala duten egoerak, lizitazio-prozeduraren testuinguruan inpartzialtasuna eta independentzia arriskuan jar ditzaketenak».
3. 2023rako Estatuaren Aurrekontu Orokorrei buruzko abenduaren 23ko 31/2022 Legearen ehun eta hamabigarren xedapen gehigarriaren 3. paragrafoak honako hau ezartzen du: «Interes-gatazkaren arriskuaren azterketa sistematikoa eta automatizatua aplikatuko zaie kontratuak esleitzeko edo dirulaguntzak emateko deskribatutako prozeduretan banaka edo kide anitzeko organoetako kide izanik parte hartzen duten enplegatu publikoei eta erakunde erabakitzaile, betearazle eta instrumentalen zerbitzura dauden gainerako langileei».
4. Aipatutako ehun eta hamabigarren xedapen gehigarriaren 4. paragrafoak honako hau ezartzen du:
 - «Tresna informatikoaren bidez, aurreko paragrafoan aipatutako pertsonen eta prozedura bakoitzean parte hartzen dutenen artean interes-gatazka sor dezakeen interes pertsonala edo ekonomikoa sor dezaketen familia-harremanak edo sozietate-loturak, zuzenekoak edo zeharkakoak, aztertuko dira».
 - «Harremanak edo loturak identifikatzeko, tresnak jasoko ditu, besteak beste, otsailaren 12ko 241/2021 (EB) Erregelamenduaren 22.2.d) .iii) artikuluan aipatzen diren pertsona juridikoen benetako titulartasuneko datuak, Zerga Administrazioako Estatu Agentziaren datu-baseetan daudenak, eta notarioen eta erregistratzaileen elkargoekin sinatutako hitzarmenen bidez lortutakoak».

Bigarrenena. Deklarazio hau sinatzen den unean, eta eskura duen informazioa ikusita, ez dagoela dirulaguntzak emateko/lizitzatzeko prozeduran eragina izan dezakeen interes-gatazkarik, ehunen eta bigarren xedapen gehigarriaren laugarren paragrafoan aurreikusitako moduan.

Hirugarrenena. Konpromisoa hartzen duela kontratazio-organoari/ebaluazio-batzordeari jakinarazteko, luzamendurik gabe, prozeduraren edozein unetan jakin eta gerta litekeen edozein interes-gatazkaren berri.

Laugarrenena. Badakiela interes-gatazkarik ez dagoela adierazten bada eta hori faltsua dela frogatzen bada, aplikatzekoa den araudiak ezartzen dituen diziiplina-ondorioak, ondorio administratiboak edo judizialak ekarriko dituela.

(Data eta sinadura, izen osoa eta NAN)

3.- **Informazioa egiaztatzea** merkataritza-erregistroetako datu-baseen bidez, organismo nazionalen eta EBren datu-baseen bidez, langileen espedienteen bidez (datuak babesteko arauak kontuan hartuta) edo datuak aztertzekeo tresnen bidez («data mining»), hala nola MINERVA, edo arriskuen puntuazioaren bidez (ARACHNE).

4.- **Barne-araudia zorrotz aplikatzea** (estatuko, autonomia-erkidegoko edo tokiko araudia), bereziki, Enplegatutako Publikoaren Oinarriko Estatutuaren Legearen testu bategina onartzen duen urriaren 30eko 5/2015 Legegintzako Errege Dekretuaren 53. artikulua (printzipio etikoei buruzkoa), Sektore Publikoaren Araubide Juridikoaren urriaren 1eko 40/2015 Legearen 23. artikulua (abstentzioari buruzkoa) eta Gardentasunari, informazio publikoa eskuratzeko bideari eta gobernu onari buruzko abenduaren 9ko 19/2013 Legea.

B)ZUZENKETA.

Hautemandako balizko interes-gatazkei aurre egiteko neurri gisa, honako hauek jasotzen dira:

1. **Interes-gatazka bat izateak ekar dezakeen egoeraren berri ematea, hierarkian gorago dagoenak gatazka dagoela idatziz baieztatu dezan.** Hala izanez gero, pertsonak gai horrekin zerikusia duen jardura oro etengo du, eta aplikatu beharreko zuzenbidearen arabera dagokion beste edozein neurri gehigarri hartuko du.

Jakinarazpen hori zuzenean egin ahal izango zaio hierarkian gorago dagoenari, Udaleko Iruzuraren aurkako Batzordeari edo iradokizunen edo salaketan postontziari.

2. **Barne-araudia (estatukoa, autonomikoa edo tokikoa) zorrotz aplikatzea**, bereziki, Sektore Publikoaren Araubide Juridikoaren urriaren 1eko 40/2015 Legearen 24koa, errekusazioari buruzkoa, eta 19/2013 Legea, abenduaren 9koa, gardentasunari, informazio publikoa eskuratzeko bideari eta gobernu onari buruzkoa.

9.- IRUZURRA ETA USTELKERIA PREBENITZEKO, DETEKTATZEKO ETA ZUZENTZEKO NEURRIAK: IRUZURRAREN AURKAKO ZIKLOA

MRRren Erregelamenduaren 22. artikulua arabera, estatu kideek neurri egokiak hartu behar dituzte iruzurra eta ustelkeria prebenitzeko, antzemateko eta zuzentzeko, eta legezko akzioak baliatu behar dituzte bidegabe jabetzearen xede izan daitezkeen funtsak berreskuratzeko. Beraz, PRTRren jarduketetan parte hartzen duten erakundeek iruzurraren aurkako neurriak aplikatu behar dituzte, iruzurraren aurkako zikloaren funtsezko lau elementuen inguruan egituratuta daude: prebentzioa, detekzioa, zuzentasuna eta jazarpena.

Ondorioz, plan honek honako neurri hauek proposatzen ditu:

A) PREBENTZIOA, hau da, iruzurraren hondar-arriskua maila onargarri batera murriztea.

1.- Kultura etikoa garatzea.

Adierazpen instituzional baten bidez, jasota geratzen da osotasuna, objektibotasuna, kontuak ematea eta zintzotasuna bezalako balioak sustatzen direla. **Jokabide-kode** hori erakundeko kide guztiei helarazten zaie, baita herritarrei ere.

Atal honetan sartzen diren jardueren artean dago, halaber, edozein interesdunentzat irekitako **salaketa-postontzi bat sortzea** eta informatzea **NSNk (Infraude) Europako funtsei eragiten dieten iruzurrei edo irregulartasunei buruzko informazioa jakinarazteko gaitutako salaketa-kanala** dagoela. Kanal horrek Berreskuratze eta Erresilientzia Mekanismoari buruzko atal espezifiko bat du, apirilaren 6ko 1/2017 Komunikazioan xedatutakoa kontuan hartuta, Europar Batasuneko funtsen kargura guztiz edo partzialki finantzatutako proiektu edo eragiketei dagokienez iruzurra edo irregulartasuna eragin dezaketen egitateen berri duten pertsonen nola jardun dezaketen jakiteko.

Komunikazio horren arabera, "Europar Batasuneko finantza-interesen aurkako iruzurraren aurkako borrokan garrantzitsua den edozein informazio agintari eskudunei igortzea errazteko, eta Iruzurraren aurkako Koordinazio Zerbitzu Nazionalari eremu horretan dagozkion koordinazio-eginkizunen esparruan, Europar Batasuneko funtsen kargura guztiz edo partzialki finantzatutako proiektu edo eragiketei dagokienez iruzurra edo irregulartasuna izan daitezkeen egitateen berri duen edonork Iruzurraren aurkako Koordinazio Zerbitzu Nazionalari jakinarazi ahal izango dizkio egitate horiek, bitarteko elektronikoen bidez, zerbitzu horrek web-helbide honetan horretarako gaitutako kanalaren bidez:

<http://www.igae.pap.minhfp.gob.es/sitios/igae/es-ES/Paginas/Denan.aspx>.”

2.- Prestakuntza eta kontzientziazioa.

Maila hierarkiko guztietarako **prestakuntza-ekintzak** jarriko dira abian, besteak beste, bilerak, mintegiak, lantaldeak eta abar, ezagutzak eskuratzea eta transferitzea sustatzeko. Honako hauek izango dituzte ardatz: arriskuen identifikazioa eta ebaluazioa, kontrol espezifikoak ezartzea, iruzurra hautemanez gero nola jardun, erreferentziazko kasu praktikoak identifikatzea, etab.

3.- Erakundeko agintarien inplikazioa.

Iruzurraren aurkako Plan honekin batera doan Adierazpenaren bidez, iruzurraren aurkako konpromiso irmoa eta iruzurraren aurrean zero tolerantzia adierazten dute.

Agintari horiek planteamendu proaktiboa, egituratua, espezifikoa eta eraginkorra garatuko dute iruzur-arriskua kudeatzeko erabakiak hartzerakoan.

BALIZKO INSTITUZIO-AITORPENAREN EREDUA

Anoetako Udalak, Berreskurapen, Eraldaketa eta Erresilientzia Planeko funtsen onuradun den toki-erakundea den aldetik, osoko bilkuran onartu du, Iruzuraren aurkako Planarekin batera,

"ADIERAZPEN INSTITUZIONALA"

Anoetako Udala/Toki Erakundea erakunde irekia, gardena, eskuragarria, osoa eta herritarrei eskaintzen dizkien zerbitzu eta politika publikoen etengabeko hobekuntzarekin konprometitu da, etorkizunerako aukerak eta mundu osorako aurrerapen sozial, ekonomiko eta pertsonalerako aukerak sortzeko gai dena. Horretarako, konpromisoa hartzen du langile guztiei eta, oro har, herritarrei honako balio hauek helarazteko eta betetzeko bere jardueraren garapenean:

- Zintzotasuna eta dedikazioa portaera kolektiboaren bereizketa nagusi gisa.
- Erantzukizuna, osotasuna eta adimena, baliabide publikoak administratzerakoan.
- Udalerriko giza kapitalean, Udaleko profesionalen gaitasunetan eta herritar guztien gaitasunetan oinarritutako gobernagarritasuna.
- Hiriko kohesioa eta bizikidetzaren garapenerako eta aurrerabiderako funtsezko faktore gisa.

Hori dela eta, Udal/Toki Erakunde honek arau juridiko, etiko eta moralak betetzeko estandar gorenekin duen konpromisoa adierazi nahi du, bai eta osotasun, objektibotasun eta zintzotasun printzipio zorrotzenekin bat egiten duela ere, harekin harremana duten eragile guztiek iruzurraren eta edozein eratako ustelkeriaren aurkakotzat har dezaten bere jarduera.

Zuzendaritza-taldeko kide guztiek onartzen eta partekatzen dute konpromiso hori.

Enplegatu publikoek, halaber, konpromisoa hartzen dute, urriaren 30eko 5/2015 Legegintzako Errege Dekretuaren 52. artikuluan eta hurrengoetan ezarritakoarekin bat etorriz, ezarritako jokabide-kodea betetzeko, esleitu zaizkien zereginak arretaz betez eta interes orokorrak zainduz, Konstituzioa eta gainerako ordenamendu juridikoa betez, printzipio hauekin bat etorriz: objektibotasuna, osotasuna, neutraltasuna, erantzukizuna, inpartzialtasuna, konfidentzialtasuna, zerbitzu publikoarekiko dedikazioa, gardentasuna, eredugarritasuna, austeritatea, irisgarritasuna, eraginkortasuna, zintzotasuna, kultura- eta ingurumen-ingurunea sustatzea, eta emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna errespetatzea, bai eta Kode hori inspiratzen duten printzipioak ere. Hona hemen printzipio horiek:

Toki Erakunde honek iruzurrezko jarduerak desanimatzen dituen kultura sustatzen du, horien prebentzioa eta detekzioa errazten duena, eta kasu horiek kudeatzeko prozedura eraginkorrak garatzea sustatzen du. Hala, besteak beste, Udalak ekitaldi honetan bertan onartu ditu bere Iruzuraren aurkako Plana eta plan horrek jasotzen dituen prozedurak eta neurriak, balizko interes-gatazkak edo balizko iruzurrak saihesteko eta, hala badagokio, zuzentzeko.

Kontrol- eta jarraipen-eginkizunak Iruzuraren aurkako Batzordeari dagozkio, eta korporazioko kide, enplegatu publiko eta Udaleko langile guztien laguntza izango du. Prozesuen arduradun eta kudeatzaileen lankidetzaren ere badu, beren erantzukizun-arloen barruan barne-kontrolako sistema egokia dagoela ziurtatzeko eta, hala badagokio, neurri zuzentzaileak ezartzeko behar den arreta bermatzeko.

Azken batean, Udalak zero tolerantziako politika bat hartzen du iruzurraren eta ustelkeriaren aurrean, eta kontrol-sistema sendoa bat ezarri du, bereziki diseinaturik, ahal den neurrian, iruzur-ekintzak prebenitzeko eta detektatzeko eta, gertatuz gero, haien eragina zuzentzeko.

4.- Kudeaketa-, kontrol- eta ordainketa-jarduketetan eginkizunen eta erantzukizunen banaketa bereizia, bereizketa hori argi eta garbi agerian utziz, eta, beraz, arriskuen ebaluazio-mapan zuzeneko arduradun bakoitzaren berri emango da.

5.- Arriskua ebaluatzeko mekanismo egokiak, kudeatutako neurri guztietarako, eta horren ebidentzia utziz, iruzurra jasateko aukera handiena duten prozesuko alderdien bila, eta, bereziki, alderdi horiek kontrolatzeko, oinarri honekin: **Arriskuen mapa bat egitea (I. eranskina).** Mapa horretan, honako hauek identifikatuko dira:

- Iruzurra gehien eragin dezaketen neurriak, hala nola intentsitate handikoak, aurrekontu handikoak, eskatzaileak justifikatu beharreko baldintza asko dituztenak, kontrol konplexuak, etab.
- Balizko interes-gatazkak.
- Barne-auditoretzen aurretiazko lanen emaitzak.
- Europako Batzordearen edo, hala badagokio, Europako Kontuen Auzitegiaren auditoretzen emaitzak.
- Lehenago antzemandako iruzur-kasuak.

6.- Barne-kontrolerako sistema eraginkorra, behar bezala diseinaturik eta kudeaturik, identifikatzen diren arriskuak eraginkortasunez arintzera bideratutako kontrolekin eta zuzeneko arduradunekin.

7.- Datuen analisia. Datuak babesteari buruzko mugen barruan, sektoreko beste erakunde publiko edo pribatu batzuekin datuak gurutzatuko dira, arrisku handiko egoerak detektatu ahal izateko.

B)DETEKZIOA.

Prebentzio-neurriak iruzurraren aurkako babes osoa emateko nahikoak ez direla ulertuta, sistema jakin batzuk aukeratzen dira garaiz detektatzeko prebentzioari ihes egin diezaioketen iruzurrezko portaerak.

Iruzurra detektatzeko tresnetan honako hauek sartuko dira:

1. Datu-baseak erabiltzea, hala nola Dirulaguntzen Datu-base Nazionala (BNDS), datu-prospekzioarako tresnak («data mining»), zehazki MINERVA, edo arriskuen puntuazioarako tresnak (ARACHNE).
2. Iruzuraren adierazleak garatzea (bandera gorriak) eta horiek detektatzeko moduan dauden langileei jakinaraztea.

3. Mekanismo egokiak eta argiak ezartzea, detektatzen dituztenek izan ditzaketen iruzur-susmoen berri emateko.

C) ZUZENKETA.

Iruzurra egon daitekeela hautemateak, edo iruzur horren susmo oinarritunak, **Iruzurraren aurkako Batzordeak** jarduketa hauek egingo ditu:

- **prozedura berehala etetea**,
- **egoera horren berri** ahalik eta eperik laburrenean ematea agintari interesdunei eta jarduketak egiten inplikaturak dauden erakundeei;
- Proiektuaren eraginpean egon diren proiektu guztiak **berrikustea**.
- iruzurraren eraginaren ebaluazioa eta sistematiko edo puntualtzat kalifikatzea, eta
- iruzurrak eragindako eta MRRk finantzaturako edo finantzatu beharreko proiektuak edo proiektu-zatiak erretiratzea.

D) JAZARPENA.

Ahalik eta lasterren, **iruzurraren aurkako batzordeak** honako hauek egingo ditu:

1. Gertatutako gertakarien eta hartutako neurrien berri ematea erakunde erabakitzaileari (edo jarduketak gauzatzeko ardura eman dion erakunde betearazleari; kasu horretan, hark jakinaraziko dio erakunde erabakitzaileari), eta hark Agintaritza Arduradunari jakinaraziko dio gaia, eta hark egokitzen jotzen duen informazio gehigarria eskatu ahal izango du, jarraipena egiteko eta Kontrol Agintaritzari jakinarazteko.
2. Agintari publiko eskudunek (Iruzurraren aurkako Koordinazio Zerbitzu Nazionala – SNCA –) zigortu ditzaketen egitateak salatzea, hala badagokio, eta Iruzurraren aurka Borrokatzeko Europako Bulegoari jakinaraztea.
3. Erantzukizunak argitzeko edo diziplina-espediente bat hasteko informazio erreserbatua hastea.
4. Gertakariak fiskaltzaren eta auzitegi eskudunen aurrean salatzea, egoki diren kasuetan.

10.- PLANAREN ALDIZKAKO JARRAIPENA ETA KONTROLA

Anoetako Udalak/Toki Erakundeak bere gain hartzen du epe laburrean informazio-sistema egoki bat ezartzeko konpromisoa, planaren neurrien jarraipena errazteko eta integritatearen aurkako ekintzak, iruzurrak edo ustelkeriak prebenitzeko, antzemateko eta kontrolatzeko erantzukizunak gauzatzeko.

Era berean, barneko eta kanpoko komunikazio-bideak jarriko dira, langileek beren kudeaketan hautemandako arriskuen berri eman dezaten, bai eta jarduera desegokiaren edo arau-hausteen berri eman dezaten ere.

1.- GAINBEGIRATZEA

Aldizkako kontrol bat egingo da, planaren arauak betetzen direla eta ondorio praktikoak dituztela egiaztatzeko.

Planaren urteko jarraipena sail eta zerbitzu kudeatzaileen erantzunen azterketan oinarrituko da, horretarako prestatutako formulario eta ekintza espezifiko bidez.

Jarraipen-prozesuak bermatuko du erakundearen jardueretarako kontrol-mekanismo egokiak aplikatzen direla eta prozedurak maila guztietan jarraitzen direla. Lehen aipatutako berrikuspen eta eguneratzeen aldizkakotasunaz gain, unitateetako arduradunek zuzendaritza-organo gorenari jakinaraziko diote arrisku handiak edo berriak sortzen direnean, eta arrisku horiek prebenitu behar direnean.

Azkenik, planean aurreikusitako neurriak betetzeari buruzko txosten bat egingo da. Txosten hori zuzendaritza-organo gorenari helaraziko zaio.

2.- PLANA BERRIKUSTEA ETA EGUNERATZEA

Plana gauzatzeari buruzko urteko txostenak, bai eta ez-betetzeak edo iruzur edo ustelkeria kasuak egoteari buruzkoak ere, plana eguneratzeko beharra adieraziko dute, egindako jarraipenaren arabera, eta beharrezkoa den guztietan berrikustea gomendatuko dute, aurreko paragrafoan aurreikusitako ebaluazioak kontuan hartuta.

Planeko neurriak betetzen diren ebaluatuko da, eta, hala badagokio, kontrol-organoaren errealitatea berrikustea eta errealitatera egokitzea proposatuko da, gardentasuna bermatuko duten eta arriskuak minimizatuko dituzten hobekuntzen bidez.

3.- KOMUNIKAZIOA ETA HEDAPENA

Informazioa kudeatzeko prozesuak garatu eta ezarriko dira, eta langile guztien parte-hartzea eta inplikazioa erraztuko duen komunikazio-plan bat egingo da.

Postontzi bat ere jarriko da, erakundeko langile guztiek, erakunde-osotasunari buruzko informazio garrantzitsuaz gain, kudeaketa-arriskuei buruzko beste gai batzuk ere jakinarazi ahal izan ditzaten, eta egokitzen jotzen dituzten hobekuntza-proposamenak egin ahal izan ditzaten. Aurkeztutako proposamenak plana ikuskatzen duen organoak aztertuko ditu.

Informazio- eta komunikazio-arloan hartu beharreko neurriak honako hauek izango dira:

- Prozesuetako prebentzio-arduradunak egindako barne-ebaluazioak.
 - arrisku-mapak aldian behin berrikustea
 - Ezarritako neurrien jarraipenari buruzko urteko txostena egitea.
 - finantza-kontrolak/ikuskaritzak planetan identifikatutako arrisku-prozesuetara bideratzea
 - kontrol-organo propio eta independenteen ebaluazioen kanpo-kontrolari amore ematea
 - prozedura bat ezartzea zerbitzari publikoek autoebaluazioen emaitzen berri eman dezaten.
 - hautemandako ustelkeria- edo iruzur-egoerei erantzuteko neurrien prozedura edo protokoloa ezartzea.

I. ERANSKINA: ARRISKUEN MAPA

Arriskuen mapa egitea proposatzen den prebentzio-neurrietako bat da, eta adierazle edo bandera gorriekin lotutako detekzio-neurriekin osatzen da.

Autoebaluazio batetik abiatzen da, eta arrisku espezifikokoak, horien eragina eta Udalean dauden kontrolak kontuan hartuta gertatzeko probabilitatea identifikatzen ditu. Kontrol horiek arrisku-maila onargarritzat jotzeko nahikoak ez balira, kontrol edo neurri gehigarriak proposatzen ditu. Aldian-aldian berrikusiko da.

Jarduera guztietan honako erreferentzia hauek hartu beharko dira kontuan:

Jarraipenaz arduratzen den organoa:	
Kontrolaren zuzeneko arduraduna:	
Dauden kontrolak:	
Kontrola dokumentatzen al da?	
Zer konfiantza-maila eskaintzen du kontrolak?	
Aurreikusitako hurrengo kontrola:	

1. KONTRATAZIOAREN ARLOAN

Arriskua	Inpaktua/ larritasuna	Probabilitatea
1.- Interes-gatazken arriskua		
2.- Honako hauek mugatzeko arriskua: konkurrentzia		
3.- Lizitatzailer jakin batzuen alde egiteko arriskua:		
4.- Eskaintzak baloratzean objektibotasun faltaren arriskua		
5.- Alderdi ekonomikoa bakarrik kontuan hartzeko arriskua		
6.- Kontratuan ezarritako baldintzekin bat ez datozen prestazioak jasotzeko eta/edo ordaintzeko arriskua.		
7.- Faltsukeria dokumentalean erortzeko arriskua		

8.- Kontratuak ez betetzeagatiko erantzukizunak ez eskatzeko arriskua		
Besteak....		

2.- DIRULAGUNTZEN ARLOAN

Arriskua	Inpaktua	Larritasuna
Konkurrentzia mugatzeko arriskua		
Onuradunen hautaketan tratu diskriminatzailea izateko arriskua		
Interes-gatazkaren arriskua		
Funtsak, ezarritakoak ez diren helburuetarako erabiltzeko arriskua		
Finantzaketa bikoitzaren arriskua		
Dokumentuak faltsutzeko arriskua		
Jakinarazpen eta informazio-betebeharrak ez betetzeko arriskua		
Ikuskapen-, jarraipen- eta kontrol-betebeharrak ez betetzeko arriskua.		

3.- HITZARMENEN ARLOAN

Arriskua	Inpaktua/larritasuna	Probabilitatea
Hitzarmenen sinatzearen bidez kontratazio-prozedura saihesteko arriskua		
Onuradunen hautaketan diskriminaziozko tratu-arriskua		
Interes-gatazkaren arriskua		
Funtsak, ezarritakoak ez diren helburuetarako erabiltzeko arriskua		
Finantzaketa bikoitzaren arriskua		
Dokumentuak faltsutzeko arriskua		
Jakinarazpen eta informazio-betebeharrak ez betetzeko arriskua		
Ikuskapen-, jarraipen- eta kontrol-betebeharrak ez betetzeko arriskua.		

4.- EKONOMIA- ETA ONDARE-KUDEAKETAREN ARLOAN

Arriskua	Inpaktua/larritasuna	Probabilitatea
Kontabilitate-, bilketa- eta kontrol-funtzioetan gainbegiratzea behar bezala ez aplikatzeko arriskua.		
Plan ekonomiko-finantzarioak ez betetzeko arriskua		
Kanpokoei eskatzen zaizkien datuen egiazkotasuna ez kontrolatzeko arriskua.		
Proiektuen arloetako arduradunek egindako txosten teknikoei edo juridikoei jaramonik ez egiteko arriskua.		
Justifikazio egokirik gabe etenaldiak egiteko arriskua		
Kontratazioa gelditzeko eta funtsak behar bezala justifikatu gabe gauzatzeko arriskua		
Komunikazio- eta informazio-betebeharrak ez betetzeko arriskua		
Kontratuak izapidetzea eta ondoren gainbegiratzea eta kontrolatzea erraztuko duten prozesuen eskuliburuak kontratazioaren arduradunen esku ez jartzeko arriskua.		
Kutxa finkoko aurrerakinak edo justifikatu beharreko ordainketak gehiegikeriaz erabiltzeko arriskua		
Europako funtsekin finantzatutako proiektuen kontabilitate bereizia ez eramateko arriskua		
Funtsak izapidetzeko baldintzak ez betetzeko arriskua, hala nola BEZa ordaintzeko dagokion aurrekontuaren atxikipena.		
Ez-betetzailleak ordaintzeko epea ez betetzeko arriskua		
Udalaren ordainketen lehentasuna ez betetzeko arriskua		

II. ERANSKINA BANDERA GORRIEN CHECKLIST-A

Bandera gorria izateak ez du esan nahi iruzurra egon denik nahitaez, baina adierazten du jarduera-eremu jakin batek aparteko arreta behar duela iruzur potentzial bat baztertzeko edo berresteko.

Iruzurrezkoak izan daitezkeen jardunbideen tipologiaren arabera sailkatuta daude:

Oro har:

- Plangintzan sistematizaziorik eza.
- Prozedura-eskulibururik ez izatea.
- Eskumen-banaketaren argitasun eskasa.
- Txostenen bertsioetan trazabilitaterik ez egotea.

Lizitatzailerik bat lortzeko prozeduraren plegu gidarietan:

- Eskaintza bakarra edo proposamen kopuru baxuegia aurkeztea, lizitaziorako aukera emanez.
- Prozeduraren plegu zuzentzaileen eta kontratista irabazlearen produktu edo zerbitzuen arteko aparteko antzekotasuna; beste lizitatzailerik batzuen kexak formalizatzea;
- antzeko prozeduretan onartutakoak baino preskripzio murriztaileagoak edo orokorragoak dituzten agiriak;
- ezohiko klausulak edo arrazoizkoak ez diren klausulak dituzten pleguak;
- botere esleiztaileak marka jakin baten produktu bat definitzen du, produktu generiko baten ordez.
- lehia mugatzen duen edozein klausula ezartzea, inolako justifikaziorik gabe (indartuta).

Kolusiozko lizitazioetan:

- eskaintza irabazlea handiegia da aurreikusitako kostuekin, prezio publikoen zerrendekin, industriako antzeko edo batez besteko obra edo zerbitzuekin edo merkatuko erreferentzia-prezioekin alderatuta;
- lizitatzailerik guztiek etengabe eskaintzen dituzte prezio altuak;
- eskaintzen prezioak bat-batean jaisten dira lizitatzailerik berriek prozeduran parte hartzen dutenean;
- esleipendunak eskualdearen, lan-motaren eta obra-motaren arabera banatzen/txandakatzen dira;
- esleipendunak lizitatzailerik galtzaileak azpikontratatzeko ditu;
- ezohiko eskaintza-ereduak (adibidez, eskaintzek beherapen-ehuneko zehatzak dituzte, eskaintza irabazlea prezio onargarrien atalasearen azpitik dago, kontratuaren aurrekontuari zehatz-mehatz eskaintzen zaio, eskaintzen prezioak altuegiak dira, hurbilegiak, oso desberdinak, zenbaki biribilak, osatu gabeak, etab.);

Interes-gatazka:

- esplikaziorik gabeko edo ezohiko faborismoa kontratista edo saltzaile jakin batekiko;

- prezio altuak eta kalitate baxuko lana etengabe onartzea, etab.;
- kontratazioaz arduratzen den langileak ez du interes-gatazkaren deklaraziorik aurkeztu, edo osatu gabe aurkezten du;
- kontratazioaz arduratzen den langileak uko egiten dio eskuratzeekin zerikusirik ez duen posizio batera igotzeari;
- badirudi kontratazioaz arduratzen den enpleguak bere negozioak egiten dituela bere aldetik;
- kontratazioaz arduratzen den langile baten eta zerbitzu edo produktuen hornitzaile jakin baten arteko sozializazioa;
- kontratazioaz arduratzen den langilearen aberastasuna edo bizi-maila bat-batean edo esplikaziorik gabe handitzea;

Aurkeztutako eskaintzak manipulatzeko:

- lizitatzailen kexak formalizatzea;
- kontrolik eza eta lizitazio-prozedura desegokiak;
- eskaintzak jaso ondoren aldatu izanaren zantzuak;
- akatsengatik baztertutako eskaintzak;
- lizitatzailerik gaitua, zalantzarik arrazoiengatik baztertua;
- prozedura ez da esleitu gabe utzi, eta berriro deitzen da, nahiz eta eskatutako gutxienerako kopurua baino eskaintza gutxiago jaso.

Gastuaren zatikapena:

- antzeko helburua duten bi eskuraketa edo gehiago hautematen dira, esleipendun berari zuzenean esleitzeko prozedurak edo publizitate-atalaseak erabiltzeko onartutako mugen azpitik, edo lehia-berme handiagoko prozedurak eskatuko lituzketen mugen azpitik;
- erosketak justifikaziorik gabe bereiztea, adibidez, eskulanerako eta materialetarako kontratu bereziak, biak lizitazio irekiaren atalaseen azpitik egonik;
- erosketak sekuentzialak, lizitazioen publizitaterako obligazio-atalaseen azpitik.

Europar Batasunaren 2018ko Finantza Erregelamenduak zenbait aurreikuspen ezartzen ditu finantza-kudeaketa onaren printzipioa babesteko, agintari nazionalak (estatukoa, autonomikoak edo tokikoak) beren aurrekontutik datozen Batasunaren finantza-baliabideen kudeaketa partekatua egiten duten eremu guztietan, bai eta kudeaketa-prozesu horietan sor daitezkeen interes-gatazken kontzeptua eta aplikazioa hedatzeko ere. Bestalde, Parlamentuaren eta Kontseiluaren otsailaren 12ko 2021/241 (EB) Erregelamenduak, Berreskuratze eta Erresilientzia Mekanismoa ezartzen duenak, etengabe aipatzen du berreskuratze-tresna horri lotutako Europako funtsen kudeaketan estatu kideek Batasunaren finantza-interesak zaindu eta babestu beharko dituztela, bereziki iruzurra, ustelkeria eta interes-gatazkak prebenitzeko, antzemateko eta zuzentzeko neurriak hartuz. Bereziki garrantzitsua da erregelamendu horren 22. artikuluan jasotzen den erregulazioa; izan ere, herrialde bakoitzak aurkeztu behar zuen Berreskuratze eta Erresilientzia Planaren esparruan Europako funtsen kudeaketan parte hartzen duten estatu kideek eta, beraz, huraosatzen duten erakunde guztiek iruzurra, ustelkeria eta interes-gatazkak prebenitzeko, antzemateko, zuzentzeko eta jazartzeko beharrezkoak diren neurri guztiak hartzera behartzen da.

Era berean, abenduaren 30eko 36/2020 Errege Lege Dekretuak, Administrazio Publikoa modernizatzeko eta Berreskuratze, Eraldaketa eta Erresilientzia Plana gauzatzeko premiazko

neurriak onartzen dituenak, 3. artikuluan kudeaketa onaren printzipioak arautzen ditu, administrazio publiko guztiei aplikatzeko oinarritzko arau gisa eraten direnak, eta horien artean sartzen du interes-gatazken, iruzurraren eta irregulartasunen prebentzio eraginkorra. Era berean, 21.3 artikuluan, Iruzurraren aurkako Koordinaziorako Zerbitzu Nazionalari, organikoki IGAERI atxikita dagoenari, Berreskuratze, Eraldatzeko eta Erresilientzia Plana gauzatzeko Kontrol Agintaritza denari, agintzen dio "iruzurraren, ustelkeriaren edo legez kanpoko beste edozein jardueraren aurrean Europar Batasunaren finantza-interesak babesteko dituen eginkizunak betez" beharrezkoak diren prebentzio-, detekzio- eta ikerketalanak sustatzea, eta, horretarako, kudeaketa-organoekin beharrezko harremanak izatea.

Espainiako Gobernuak aurkeztutako eta Europako erakundeek bere garaian onartutako Berreskuratze, Eraldaketa eta Erresilientzia Planak, halaber, bere pasarte batzuk iruzurra, ustelkeria eta interes-gatazkek detektatzeko, zuzentzeko eta, hala badagokio, jazartzeko neurriak ezartzen ditu, jardunbide irregular horiek agertzea prebenitzeko eta Berreskuratze Planari lotutako funts europarren kudeaketa garatze aldera.

36/2020 Errege Lege Dekretuan jasotako aurreikuspenak erregelamendu bidez garatzeko, HFP/1030/2021 Aginduak, irailaren 29koak, Berreskuratze, Eraldaketa eta Erresilientzia Planaren kudeaketa-sistema konfiguratzeko duenak, Berreskuratze, Eraldaketa eta Erresilientzia Planaren kudeaketa-printzipio espezifikoak arautzen ditu. Bertan, planaren zeharkako izaera aitortzen du, eta, horien artean, berariaz aipatzen du honako hau: "Iruzurra, ustelkeria eta interes-gatazkek prebenitzeko, antzemateko eta zuzentzeko mekanismoak indartzea".

Arau-datu erabakigarria da printzipio horiek erabat txertatzen direla Europar Batasunetik datozen baliabideekin finantzatutako proiektuak, azpiproiektuak edo jarduerak gauzatzen dituen edozein erakunde publiko edo pribatuk abian jarri behar duen Europako funtsen kudeaketa-sisteman, tresna horien diseinuan eta kudeaketan irizpide homogeneousak bermatzeko. Halaber, agindu horren 6. artikuluan iruzurraren aurkako neurrien plan bat izateko betebeharra arautzen du, "dagokion jarduera-eremuan funtsak aplikatu beharreko arauen arabera erabili direla bermatzeko eta deklaratzeko, bereziki iruzurra, ustelkeria eta interes-gatazkek prebenitzeari, antzemateari eta zuzentzeari dagokienez". Era berean, Aginduaren II. B 5 eranskinak aurreikusten du erakunde bakoitzak autoebaluaziorako galdetegi bat egitea (bertan berariaz jasotzen da bere erakundeak etika- edo jokabide-koderik duen ala ez jakiteko galdera edo itema), eta III. C eranskinak jasotzen du kultura etikoaren arloko prebentzio-neurrien barruan sartzen dela "iruzurraren aurreko jokabide-kode bat ezartzea, interes-gatazka, opariak, konfidentzialtasuna, salaketa-bideak (salaketa-postontzia eta/edo NSNren salaketa-kanalerako lotura), eta abar".

Integritate-mekanismoak indartzeko eskakizuna item gisa txertatuta dago, halaber, proiektuen eta azpiproiektuen betearazpenaren jarraipen- eta kontrol-prozesuan, prozesuaren hainbat faseetan, eta, bereziki, Kudeaketa Txostenean (10. artikulua) eta Betetze Adierazpenean (12. artikulua). Bertan, berariaz ziurtatu behar da funtsak aurreikusitako helburuetarako erabili direla, baina, horrez gain, betearazpen hori zorrotz aplikatu da, "interes-gatazkek, iruzurra eta ustelkeria prebenitzeari buruzko arauak eta Mekanisмотik (Berreskuratze eta Erresilientzia) eta Batasunaren beste programa batzuetatik eratorritako finantzaketa bikoitzari buruzkoak, finantza-kudeaketa onaren printzipioarekin bat etorritik". Nolanahi ere, HFP 1030/2021 Aginduan jasotako aurreikuspenek, gai honi dagokionez, eta nahitaezkoak diren aurreikuspenak izan ezik (6. artikuluko 4. eta 5. paragrafoak, han jasotako salbuespenekin), xedapen-eduki zabala dute (batez ere prebentzio- eta detekzio-faseetan), erakunde bakoitzaren ezaugarri espezifikoetara egokitzeko helburuarekin.

II.-

Labur-labur deskribatutako arau-esparruan azaldutakoaren ildotik, eta erakunde honek onartutako Integritate Planean eta iruzurraren aurkako neurrietan ezarritakoaren barruan, Europako funtsen kudeaketan Integritate Protokolo hau sartzen da. Protokolo hori tresna osagarri eta zubi gisa egituratzen da, Planean etika- eta jokabide-kode bat edo erakundearen jokabide-kode bat onartzearen arloan ezarritako helburuak bete arte, erakundearen osotasunaren kultura indartzeko eta Protokolo honetan Europako funtsak gauzatzean kudeaketa etikoa eta finantza-kudeaketa ona indartzeko ezartzen diren balioen eta printzipioen interpretazioarekin eta irismenarekin lotuta planteatzen daitezkeen arazo, auzi etiko, kexa edo salaketei erantzun zehatza emateko.

Nolanahi ere, tresna horrek zenbait ezaugarri ditu, eta ezaugarri horiek berezitu egiten dute. Hau da:

- a) Zubi-tresna bat da, eta gaur egun aplikagarria den kodea berrikusita edo etika- eta jokabide-kode berri bat (edo kode batzuk) elebituta osatu behar da. Protokolo honetan ezarritakoaren arabera, Europako funtsen kudeaketa eranskin gisa jaso behar da.
- b) Beraz, osatu gabeko tresna da, soilik balioak eta printzipioak ezartzen baititu, baina balio eta printzipio horiei buruz egiten den definiziotik abiatuta, erakundeak Europako funtsak gauzatzeko lehen urratsetan sor daitezkeen dilema etikoak eta arazoak konpon daitezke.
- c) Hala ere, erabaki-, zuzendaritza- edo lanbide-eginkizunak gauzatzean inpartzialtasunaren eta objektibotasunaren bermea eraginkor egiteko, eta, horrela, interes-gatazkak sortzea saihesteko edo arintzeko, protokolo honek jokabide-arau batzuk sartzen ditu, lotura estua dutenak pertsona horiek opariak, opariak edo arretak jasotzeko dituzten mugekin, printzipio horien erabateko eraginkortasuna murriztu ahal izateko.
- d) Laburbilduz, azaldutako salbuespena salbu, protokolo honek ez du berariaz jasotzen jokabide- edo jarduketara, baina horietako asko ondorioztatu daitezke balio eta printzipio horien definizio-mugaketatik, eta horrek erraztu egin dezake berme-organoaren interpretazio- eta aplikazio-lana, funts horien kudeaketan Europar Batasunaren finantza-interesen babesaren erabateko eraginkortasuna babesteko.
- e) Nolanahi ere, eta hori garrantzitsua da, erakundeak Europako funtsak kudeatzeko berariazko autoerregulazio-tresna bat da, eta horrek berezitasun bat ematen dio kode orokorren aldean; izan ere, kode orokor horiek, jakina, ezin dituzte kontuan hartu funtsak gauzatzearen berezitasunak eta eremu horretan biltzen diren printzipio espezifikoak.

Osotasun Protokolo honek egitura erraza du:

Lehenik eta behin, Integritate Protokoloaren xedea, izaera eta helburuak azaltzen dira Europako funtsen kudeaketan. Horren ohar berezia da Berreskuratze Planetik eratorritako jarduerak kudeatzean nahitaez kontuan hartu behar diren balio etikoak eta kudeaketa onaren printzipioak ezartzen dituela.

Aplikazio-eremu subjektiboa Europako funtsen betearazpenean arduradun edo kudeatzaile gisa parte hartzen duten pertsona guztietara hedatzen da, hargatik eragotzi gabe eremu hori bere garaian Europako funts horietatik eratorritako hartzaileak diren beste erakunde, enpresa, elkarte, aktore edo profesional batzuetara ere zabaltu ahal izatea (kontratatistak, emakidadunak, diruz lagundutako erakundeak edo pertsonak, etab.). Protokoloaren izaera autoerregulazio-tresna bat da, argi eta garbi, eta haren prebentzio-

helburua da erakundearen azpiegitura etikoa indartzea, bereziki Europako funtsen kudeaketari eragiten dion guztian. Kudeaketa, gainera, osotasunean kokatu nahi du, 2030 Agendak Garapen Jasangarrirako Helburuan (16) ezarritakoaren ildotik, erakunde sendoak eraikitzearen alde egiten baitu. Bigarrenik, erakundeak eta haren arduradunek eta enplegatu publikoek Europako funtsak kudeatzeko gida izan behar duten balio etikoak ezartzen dira. Balioen kontzeptu, helburu eta helburu batetik abiatzen da, eta funtsak egikaritzea bideratzen duten balio nagusiak zeintzuk diren ezarri ondoren, sei hauetan laburbiltzen dena:

- Osotasuna
- Eredugarritasuna
- Zintzotasuna eta interesik eza
- Inpartzialtasuna eta objektibotasuna
- Bikaintasun profesionala
- Errespetua eta enpatia

Balio horiek enuntziatu batzuen bidez mugatzen dira. Enuntziatu horien bidez, enuntziatu horien irismena zehaztu nahi da, hartzaileak orientatzeko eta Osotasun Batzordearen interpretazio- eta aplikazio-jarraibideak emateko, sor dakizkiokeen arazo etikoei, dilemei, zalantzei edo kexei aurre egin behar dienean.

Hirugarrenik, kudeaketa onaren printzipioak zehazten dira, eta printzipio horiek, era berean, Europako funtsen kudeaketa bideratu behar dute. Printzipioak zer diren eta Europako funtsak gauzatzeko prozesuan zer zentzu eta helburu duten zehaztu ondoren, sei printzipio ezartzen dira:

- Kudeaketa-emaitzekiko konpromisoa.
- Finantza-kudeaketa ona eta kudeaketaren eraginkortasuna.
- Gardentasuna.
- Datu pertsonalen babesa.
- Europako funtsen kudeaketa, 2030 Agendarekin eta Garapen Iraunkorrarekin lerrokatuta.
- Zuzendaritza- eta lanbide-erantzukizuna Europako funtsen kudeaketan

Balioekin egin den bezala, printzipio horiek zentzuari eta irismenari dagokienez definitu edo mugatu egiten dira, Europako funtsak gauzatzeaz arduratzen diren arduradunei eta kudeatzaileei jarraibideak emateko, baina, era berean, Osotasun Batzordeak printzipio horiek interpretatu eta Europako funtsen eguneroko kudeaketan eta horren inguruan sortzen diren arazoetan aplikatu ahal izateko elementuak izan ditzan.

Laugarrenik, Protokoloak zenbait irizpide ezartzen ditu erakundearen kultura etikoa indartzeko prestakuntza-politikak eta -ekintzak garatzeak duen garrantziari buruz, bereziki funts europarren kudeaketari dagokionez, Integritate Planean eta iruzurraren aurkako neurrietan ezarritakoaren ildotik.

Integritate Protokolo honen bosgarren multzoa bereziki garrantzitsua da, bere garaian ELGAK definitu zuen erakunde-integritatearen edozein esparruren oinarritzko elementuetako bat aurreikusten baitu: mekanismoa eta prozedurak artikulatzea, tresna honen aplikazioarekin lotuta planteatzen diren arazo etikoak, dilemak, zalantzak, kexak edo bestelako kontsultak edo gorabeherak ebazteko.

Baina, era berean, jokoan dauden Batasunaren finantza-interesen garrantzia dela eta, salaketen barne-kanal bat artikulatzen da, eta, eremu horri dagokionez behintzat, salatzailea babesteko 2019/1937 (EB) Zuzentarautik eratorritako betebeharrei irtenbide iragankor bat

eman nahi zaie. Zuzentarau horren transposizioa eta eraginkortasuna barne-zuzenbidean 2021eko abenduaren 17a zen gehienez ere. Neurri horiekin, erakundeak bere gain hartzen du barne-kanal hori sortzea, kapitala baita Batasunaren finantza-kudeaketa onaren printzipioa eta finantza-interesen babesa babesteko.

Seigarren atala ere garrantzitsua da; izan ere, Osotasun Batzorde bat aurreikustea du helburu, Protokolo honen berme-organo gisa jardungo duena, Europako funtsen eguneroko kudeaketan balioen eta printzipioen aplikagarritasun osoa bermatzea ardatz duten atribuzio ugarirekin; baina, era berean, antolaketa- edo erakunde-ekonomiako ageriko arrazoiengatik, Osotasun Batzorde honi dagokio salaketan barne-kanal gisa jardutea eta horretarako sor daitekeen postontzia kudeatzea.

I.- INTEGRITATE-PROTOKOLOAREN XEDEA, IZAERA ETA HELBURUAK EUROPAKO FUNTSEN KUDEAKETAN

1.- Xedea

Protokolo honek Europako funtsen kudeaketa-prozesuetan esku hartzen duten arduradunek, kudeatzaileek edo langileek hartu beharreko balio etikoak eta kudeaketa onaren printzipioak ezartzen ditu, finantza-kudeaketa onaren printzipioa bermatzeko eta prozedura horietan Europar Batasunaren finantza-interesak babesteko.

2.- Protokoloaren aplikazio-eremua

2.1.- Kode hau erantzukizun-eginkizunak betetzen dituzten pertsonen eta erakundeari esleitutako Europako funtsen kudeaketa-prozeduretan beren eginkizunak partzialki edo osorik betetzen dituzten funtzionarioei edo enplegatu publikoei aplikatzen zaie.

2.4.- Era berean, protokolo hau, bere jokabide-arauei dagokienez eta inpartzialtasuna eta objektibotasuna babesteko helburuarekin, Europako funtsen kudeaketaren esparruan garatzen diren lizitatzailerik, kontratistak, azpikontratistak edo dirulaguntzen deialdietara aurkeztu direnei, kontratazio publikoko prozesuetan aditu direnei eta dirulaguntzen deialdietara aurkeztu direnei aplikatuko zaie.

3.- Protokoloaren izaera

3.1.- Protokolo hau autorregulazio-tresna prebentibo gisa onartzen da, Europako funtsen kudeaketan osotasun-mekanismoak indartzeko helburuarekin.

3.2.- Protokolo hau iragankorra izango da, harik eta erakundeak jokabide-arauei eta jarduteko arauen bidez balioak eta printzipioak txertatu eta garatzen dituzten jokabide-kodeak onartzen dituen arte, edo, hala badagokio, eranskin gisa erantsiko den kodea egokitzen duen arte. Helburu hori betetzen den bitartean, kode honetan jasotako balioak eta printzipioak aplikatuko dira, berme-organoak zehaztutako moduan, kasu bakoitzean aplikatu beharreko lege- eta erregelamendu-aurreikuspenen kalterik egin gabe.

3.3.- Funtsean proaktiboa, prebentiboa eta antolakundearen azpiegitura etikoa hobetzeko denez, protokolo honek izaera axiologikoko orientazio propioa du, pertsona erabakitzaileen balio publikoak eta lanbide-jardueren deontologia indartzeko helburu argiarekin, eta, era berean, finantza-kudeaketa onaren printzipioa eta Europar Batasunaren finantza-interesen babesa babesten ditu Europako funtsen kudeaketan.

3.4.- Protokoloa Europako funtsak kudeatzeko sisteman integratzen da, osotasun-mekanismoak indartzeko zeharkako elementu gisa.

3.5.- Protokolo hau egituratzen duten balioek eta printzipioek erakunde honetako Europako funtsen arduradunaren eta kudeatzaileen jardunaren berri emango dute, bai eta haien jokabide edo jarduketan berri ere, berme-organoak aztertu ahal izango ditu balio eta

printzipio horietara egokitzeko, eta kasu bakoitzean egokiak diren zuzenketa-neurriak proposatuko ditu.

4.- Helburua

4.1.- Protokolo honen helburua da Europako funtsen kudeaketan osotasun-mekanismoak indartzea, bai eta antolaketan eta arduradun eta kudeatzaileen eginkizunak betetzean azpiegitura etiko baten garapena sustatzea ere.

4.2.- Beren eginkizunak betetzean, Berreskuratze, Eraldaketa eta Erresilientzia Plana gauzatzeko ekintza guztietan emaitzarekiko konpromisoaren printzipioa gauzatzen lagunduko dute arduradunak eta kudeatzaileek. Era berean, ingurumena kontserbatzea eta hobetzea sustatuko dute, baita 2030 Agendako Garapen Jasangarriko Helburuak betetzea ere.

4.3.- Protokolo hau onartzearen helburuak, Europako funtsen kudeaketari dagokionez, helburu hauek ditu:

- a) Erakundean azpiegitura etiko bat garatzea, bere eginkizunak eta zereginak betetzean bere zerbitzura dauden langileen eredugarritasuna, objektibotasuna eta bikaintasuna nabarmentzeko eta sakontzeko, finantza-kudeaketa onaren printzipioaren bitartez.
- b) Arduradun eta kudeatzaileen orientazio profesionalerako gida izatea, protokolo honetan jasotako balioak eta printzipioak beren zereginetan barneratuz eta aplikatuz.
- c) Inpartzialtasunaren, profesionaltasunaren, osotasunaren eta arduradun eta kudeatzaileen zerbitzuaren irudia indartzea.

II.- BALORE ETIKOAK EUROPAKO FUNTSEN KUDEAKETAN

A. BALORE ETIKOAK

5.- Balore etikoak. Konteptua.

5.1.- Protokolo honetan jasotzen diren balioek gidatzen eta bideratzen dituzte Europako funtsak egikartzeko arduradun eta kudeatzaileen erabaki eta jardura profesionalak, kudeaketa eraginkorra eta efizientea egiteko helburuarekin, bai eta Europar Batasunaren interesak babesteko finantza-kudeaketa onaren printzipioan oinarrituta ere (erakunde horrek kudeatzen ditu baliabideak).

5.2.- Erakundearen zerbitzura dauden arduradunek eta langileek kode honetan jasotako balioak integratu beharko dituzte erabakiak hartzeko prozesuetan, lanbide-jardueraren garapenean eta Europako funtsak gauzatzeari dagokionez kasu bakoitzean hartzen diren kudeaketa-prozedura edo -sistemetan.

5.3.- Protokolo honetan ezarritako balioek helburu hauek izango dituzte funtsean:

- a) Finantza-kudeaketa onaren, Europar Batasunaren finantza-interesen babesaren eta kudeaketaren emaitzekiko konpromisoaren printzipioak bermatzea.
- b) Europako funtsen kudeaketan bikaintasuna eta objektibotasuna lortzea, erakundearen estandar etikoak eta emaitzak hobetzeko.
- c) Beren erantzukizunen, lanpostuen edo enplegu funtzionalen funtzioak eta zereginak garatzea, estandar etiko handiekin, baliabide publikoak alferrik galtzea edo kaltetzea saihesteko eta erakundeekiko konfiantza publikoa indartzeko.

6.- Balio etikoak zerrendatzea eta definitzea.

Europako funtsak gauzaten parte hartzen duten arduradunek eta kudeatzaileek honako balio etiko hauei egokitu behar diete beren jokabide profesionala:

6.1- Osotasuna.

ELGari dagokionez, integritatea erakundeak berak ezarritako balio etiko komunei atxikitzean datza, eta interes publikoa interes pribatuen gainetik babestu, mantendu eta lehenesteko printzipio eta arau multzo batean islatzen da. Eremu publikoan, eta zehazki Europako funtsen kudeaketan, osotasuna funtsezko balioa da Europar Batasunaren finantza-kudeaketa onerako eta finantza-interesak babesteko. Europako funtsen arduradun eta kudeatzaileen jokabide etiko ukiezinak kudeaketaren emaitzak zaintzeaz gain, jarduera publikoa duintzen du, eta erakundearen irudia eta ospea eta erakundearekiko konfiantza publikoa bihurtzen ditu. Osotasunak esan nahi du arduradunak eta kudeatzaileak ezin izango direla opariak, opariak, ekitaldietarako gonbidapenak edo, hala badagokio, beren eginkizunetan objektibotasunean eta inpartzialtasunean eragina izan dezakeen beste edozein adierazpen jaso. Osotasun Batzordeak zehaztuko du, kasu bakoitzean edo jarraibideen bidez, zenbat eta zein kasutan onar daitezkeen opariak, opariak edo gonbidapenak, horrek Europako funtsak behar bezala betearaztea eragotzi gabe, erakundearen etika- edo jokabide-kodeak ezartzen duenari kalterik egin gabe.

6.2.- *Eredugarritasuna.*

Kargu publikodunek, zuzendariek eta enplegatu publikoek Europako funtsen kudeaketan duten jardunak garrantzia du erakundearen irudian eta ospean. Bereziki, erantzukizun, zuzendaritza edo buruzagitza handieneko eginkizunak betetzen dituztenen jardunak jokabidearen eta kudeaketaren lidergo etikoan oinarrituta egon behar du. Ondorioz, langileen edozein jokabide publikok, batez ere beren erantzukizun edo jarduera profesionala gauzatzen dutenean, baina baita salbuespenez eremu publikora gaindi daitezkeen jokabide pribatuak ere, portaera eredugarria izango du. Eredugarritasunik ez izateak irudia hondatzea edo kaltetzea badakar eta erakundearen ospea suntsitzen edo kaltetzen badu, protokolo honetako berme-organoak proposatzen duenaren arabera zuzendu beharko da.

6.3.- *Zintzotasuna eta interesik eza.*

Europako funtsak gauzatzeko ardura dutenek eta kudeatzaileek beren erantzukizunak modu egiazkoan eta gardenean beteko dituzte, eta beren jarduera interes publikoa, finantza-kudeaketa ona eta emaitzak betetzeko konpromisoa erabat betetzeko helburura bideratuko dute soil-soilik, betiere beren jardueretan Batasunaren finantza-interesak gordez. Beren eginkizunen eta beste interes publiko eta pribatu batzuen artean interes-gatazkarik edo interes-itxurarik izanez gero, protokolo honen aplikazio-eremuari lotutako langileek berehala jakinarazi beharko diote hierarkian gorago dagoenari, eta hark txostena eskatuko dio Osotasun Batzordeari, eta horrek proposamen bat egingo du ustezko gatazkari buruz eta, hala badagokio, hartu beharreko neurriei buruz. Batzordearen iritziz interes-gatazka erreal edo potentzial batek eragiten dionak, edo, hala badagokio, itxurazkoak, ez du parte hartuko, ez zuzenean, ez zeharka, dagokion prozeduran edo kasuan kasuko erabakiak hartzean. Hierarkian gorago dagoena ebazpen arrazoitu baten bidez bakarrik aldentu ahal izango da Batzordeak egindako proposamenetik. Protokolo hau aplikatu behar duten langileek Osotasun Batzordeari helarazi beharko diote, sor daitezkeen ustezko interes-gatazken inguruan sor daitezkeen zalantzak argitzeko bideak erabiliz.

6.4.- *Inpartzialtasuna eta objektibotasuna.*

Inpartzialtasuna premisa existentziala da sektore publikoaren eremuan funtzioak eta zereginak behar bezala garatzeko, eta, bereziki, Europako funtsak kudeatzen direnean eta prozesu hori norgehiagokako administrazio-prozeduren bidez bideratzen denean. Edonola ere, inpartzialtasunak zentzu osoa hartzen du funtzionario eta enplegatu publikoek egiten duten kudeaketan, eta objektibotasuna izan behar da beti nagusi Europako funtsen betearazpenean. Ondorioz, Protokolo honen eraginpeko langileek egiten duten edozein jarduera profesionalek ez du politika-, familia- edo lagun-mailako eraginetatik eta

orientazioetatik jarraitu beharko, ez eta interes profesional, pertsonal edo bestelakoetatik ere. Inpartzialtasuna eta objektibotasuna bereziki presente egongo dira interes-gatazkak dauden aztertu behar denean, Protokolo honetan eta Integritate Planean eta iruzurraren aurkako neurrietan azaltzen den moduan. Era berean, beren jarduera publikoak gauzatzean, protokolo honen aplikazio-eremuaren mendeko langileek interes orokorrak betetzeak eskatzen duen objektibotasuna erabat errespetatuz jardun beharko dute beren erantzukizunetan, eta, beraz, lehia askearen printzipioak errespetatuz beti. Objektibotasun hori bereziki handia izango da, kontratazio publikoaren edo dirulaguntzen prozeduretan eta langileak kudeatzeko prozesuetan gertatzen den bezala, protokolo honen mendeko langileek parte hartu behar dutenean prozedura jakin batzuetan, non erakundeak erabaki jakin batzuk hartzeko inpartzialtasun-bermea bereziki eska daitekeen, kasu bakoitzean aplikatzekoa den araudiaren arabera.

6.5.- Bikaintasun profesionala.

Europako funtsen kudeaketa-lanak, bai espezializazio-eremuagatik, bai horrek dakartzan finantza- eta kudeaketa-inplikazio garrantzitsuengatik, zuzendariak eta enplegatu publikoak egin beharko dituzte, baldin eta beren profesionaltasuna eta talentua egiaztatuta badute, kudeaketaren arlo horretako ezagutzak eta trebetasunak egiaztatzen badituzte, edo berariaz horretarako prestakuntza eman badute. Irizpide horiek kontuan hartu beharko dira eremu horretako erantzukizunak hautatu edo esleitzeko orduan. Eginkizunak eta zereginak profesionalizazio- eta zintzotasun-irizpideek gidatu beharko dituzte. Lanpostuak hornitzeko edo zuzendaritzako langileak edo arduradunak hautatzeko, kontuan hartuko da erakundean dagoen barne-talentua. Horretarako, protokolo honen eraginpeko langileek etengabe garatu eta hobetuko dituzte beren konpetentzia profesionalak, beren ezagutzak eta gaitasunak eraldaketa funtzional eta teknologikoaren eskakizunetara egokituz, erakundeak diseinatutako prestakuntza-programen bidez, beren profil profesionala optimizatzeko, zaharkitzea saihesteko eta lanpostuari esleitutako funtzioak eta zereginak behar bezala betetzeko. Halaber, lan profesionala emaitzen ebaluazioaren mende egongo da. Kudeaketaren emaitzarekiko konpromisoaren printzipiotik abiatuta, helburuak betetzea saritzeko ordainsari-osagarri bat egongo da, plan estrategikoan xedatutakoaren arabera.

6.6.- Errespetua eta enpatia.

Protokolo honen eraginpeko langileek, Europako funtsen kudeaketari dagozkion eginkizunak eta zereginak betetzean, errespetu eta adeitasun osoz jokatu beharko dute erakundeko gainerako pertsonetikiko harremanetan, bai eta hornitzaileekiko edo beste kolektibo batzuekiko harremanetan ere. Laneko giroa, giro pertsonala eta profesionala sustatuko da, bizikidetzaz, elkartzasuna eta tolerantzia erabat gailentzeko, elkarrekiko errespetua, aniztasuna eta profesionalen arteko lankidetzaz bultzatuz. Pertsona orok merezi duen adeitasuna, zuzentasuna, errespetua eta duintasuna izan behar dira protokolo honen eraginpeko langileen jardura-gidak. Protokolo honen eraginpeko langileek, halaber, ez dute inolako jokabide edo jarduerarik hartuko mespretxuzko terminoak edo edozein motatako diskriminazio-praktikak erabiliz (bereziki generoari buruzkoak, baina baita sinesmenei, ideologiari, sexu-orientazioari, arrazari, desgaitasunari edo beste edozeini buruzkoak ere).

III.-EUROPAKO FUNTSEN KUDEAKETA PRINTZPIOAK

7.- Kudeaketa-printzipioak: kontzeptua.

Europako funtsen kudeaketaren arloko kudeaketa-printzipioek gidaritza- edo orientazio-lana egitea dute helburu, funts horiek gauzatzean proiektatzen diren erantzukizun politiko, direktibo edo kudeaketa-erantzukizunen ondoriozko eginkizun eta zereginetan. Zuzentzarako horien helburu nagusia erakundeak gauzatzen dituen proiektu edo azpiproiektuen mugarri

eta helburu desberdinetan programatutako emaitzak eta jomugak betetzea edo lortzea da, bai eta, hala badagokio, esleitutako funtzioak betetzean kalitatea eta eraginkortasuna etengabe berritzeko eta hobetzeko prozesuak sustatzea ere, proposamen horiek emaitzekiko konpromisoaren printzipioan eta finantza-kudeaketa onaren printzipioan gidatuz.

8.- Kudeaketa-printzipioak zerrendatzea.

Erakundearen zerbitzura dauden langileek honako kudeaketa-printzipio hauek bete behar dituzte beren jarduera profesionalean:

8.1.- Kudeaketa-emaitzekiko konpromisoaren printzipioa.

Europako funtsak Berreskuratze, Eraldatze eta Erresilientzia Planaren kudeaketa-sistemaren esparruan gauzatu behar dira, eta, beraz, kudeaketa-emaitzekiko konpromisoaren printzipioaren arabera. Emaitza horien helburuak funts horiek gauzatzeaz arduratzen diren administrazio-unitateetako arduradunek ezarri beharko dituzte, eta haiek ezartzen dituzten gidalerro eta jomugen arabera, kasu bakoitzean ezarritako mugarriak eta helburuak betetzeko. Zuzendaritzako langileek eta enplegatu publikoek egiten duten Europako funtsen kudeaketa ebaluatu egin beharko da, erakundeak ezartzen dituen irizpideen arabera. Nolanahi ere, kudeaketako emaitzak harmonizatu egingo dira finantza-kudeaketa onaren printzipioa eta Europar Batasunaren finantza-interesen babesa erabat betetzearekin.

8.2.- Finantza-kudeaketa ona eta kudeaketaren eraginkortasuna.

Europako funtsen eremuko kudeaketa ekonomikoa finantza-kudeaketa onaren printzipioak gidatuko du. Printzipio hori kudeaketa eraginkor eta efiziente batean gauzatzen da, Batasunaren finantza-intereseekin bat datorrena, eta, nolanahi ere, guztiz lerrokatuta egongo da termino berberetan formulatuko den kudeaketa teknologiko edo digitalarekin, eta arreta berezia jarriko zaio Administrazioaren baliabideen erabilera desegokia, bereziki teknologikoak edo baliabide materialak, saihesteari. Eraginkortasun-helburu hori plangintza estrategikoko eta operatiboko, berrikuntzako eta etengabeko hobekuntzako prozesuen bidez sustatuko da, lortutako proiektuak eta helburuak ebaluatuz, bai eta zuzendariek eta enplegatu publikoek Europako funtsen kudeaketa-sistemeekin bat etorritik egindako zereginen garapenaren ebaluazioaren bidez ere.

8.3.- Gardentasuna.

Gardentasunaren kultura funtsezkoa da Europako funtsak kudeatzeko jardueran. Gardentasuna, beraz, funts horiek kudeatzeko sistemaren zati bat da, egungo arau-esparru orokorrean ezarritakoaren arabera, bai eta kontratazio publikoaren, dirulaguntzen, esparru ekonomiko-finantzarioaren edo langileen kudeaketaren berezko erregulazioan ezarritakoaren arabera ere. Gardentasuna Berreskuratze, Eraldaketa eta Erresilientzia Planaren osagairen bati lotutako proiektu, azpiproiektu edo jarduketan kudeaketan kontuak ematean datza. Protokolo honen mende dauden langileen lanbide-jardunak gardentasun-printzipioaren araberrako eginkizunak eta zereginak betetzea izango du gidari. Nolanahi ere, bereziki sustatuko da gardentasuna kontratazio publikoko prozeduretan, dagokion legerian ezarritakoaren arabera.

8.4.- Datu pertsonalen babesa.

Europako funtsen kudeaketak, kasu jakin batzuetan, datu pertsonalen erabilera masiboa edo datu pertsonalen gurutzaketa ekarriko du, irregulartasun administratiboan, iruzurren, ustelkeriaren edo interes-gatazken kasu hipotetikoak ikertzean edo ikertzean, bereziki praktika edo patologia horiek hautematean. Datu pertsonaletarako irispidea datuen babesaren arloan indarrean dagoen araudiak arautuko du beti (Datuak Babesteko Erregelamendu Orokorra eta Datu Pertsonalak Babesteko eta eskubide digitalak bermatzeko Lege

Organikoa). Iruzurra hautemateko datu-baseak erabiltzea, hala nola Dirulaguntzen Datu-base nazionala (BNSD), Gizarte Segurantzako datu-baseak edo Zerga Agentziaren datu-baseak, besteak beste, arau-esparru horrek babesten ditu, betiere helburuak interes publikokoak badira. Era berean, datuak aztertzeko edo arriskuak puntuatzeko tresnen erabilerak (ARACHNE, DAISY, etab.) datuak babesteko Europako eta Estatuko araudian jasotako printzipio eta arauetara egokitu beharko du. Nolanahi ere, arriskuen ikuspegitik ere, tratamenduaren jardueren erregistro egokiak ezarriko dira, segurtasun-neurri egokiak eta optimoak hartuko dira, datuak babesteko ordezkariaren jardura bermatuko da prozesu horiek indarrean dagoen araudira egokitzen direla bermatzeko, arriskuak behar bezala aztertuko dira eta, hala badagokio, eragin-ebaluazioak egingo dira.

8.5.- Europako funtsen kudeaketa eta 2030 Agenda.

Europako funtsen kudeaketa, halaber, Garapen Jasangarriko Helburuen betetzeak zuzenduko du, eta, bereziki, inpaktu ekologikoak minimizatzen eta ingurumena eta biodibertsitatea babesten laguntzen duten guztiek. Trantsizio berdeak, Berreskurapen, Eraldaketa eta Erresilientzia Planaren zutabeetako bat den aldetik, ardatz horretan kokatzen diren Europako funtsen arduradun eta kudeatzaileen kudeaketa-jardueren garapena gidatuko du. Era berean, protokolo honen mendeko langileek GJHak betetzen lagunduko dute, sozialki arduratsua den jardura baten bidez, enplegua, aniztasunaren bermea eta garapen iraunkorra sustatuz 2030 Agendaren terminoetan, bereziki kontratazio publikoari, dirulaguntzei eta erakundearen beraren eremuan enplegua sortzeko dagokionez, bai eta lankidetzaren publiko-pribatuko formulei dagokienez ere. Era berean, Europako funtsekin finantzatzeko Berreskuratze Planaren osagaien proiektu, azpiproiektu edo jarduketan kudeaketak bereziki kontuan hartuko du lurralde- eta gizarte-kohesioa eta genero-berdintasuna gauzatzea.

8.6.- Zuzendaritza- eta lanbide-erantzukizuna Europako funtsen kudeaketan

Beren eginkizunak betetzean, Europako funtsen kudeaketan parte hartzen duten zuzendaritzako langileak eta enplegatu publikoak zuzendaritza- edo lanbide-erantzukizun osoz jardungo dute, hurrenez hurren. Zuzendaritza- edo lanbide-erantzukizunak arreta berezia eskaintzen die esleitutako eginkizunei, eta kudeaketa, prozedura edo izapide bakoitzak dakartzan interesak eta jarrerak baloratzen ditu beti, edozein proposamen edo txosten arrazoitzen du, eta, nolanahi ere, bere gain hartzen ditu eginkizun horiek behar bezala ez betetzeak eta bere jokabideak dakartzaten ondorioak. Zuzendaritza-kudeaketa eta enplegatu publikoak egiten dutena agintari arduradunek eta kudeaketa-agintaritzek ezarritako jarraipenaren mende egongo dira, bai eta mugarrak eta helburuak betetzeko aldizkako txostenak egitearen mende ere, eta ebaluatu egin beharko da. Nolanahi ere, Europako funtsak kudeatzen dituzten administrazio-unitateetako arduradunek kontuak eman beharko dituzte, dagozkien kudeaketa- eta betetze-txostenetan azaltzen denaren arabera, bereziki aurreikusitako helburuak lortu ezin izan badira. Halaber, funts horiek gauzatzean sor daitezkeen gorabeheren erantzule izango dira, bereziki irregulartasunak, iruzurra, ustelkeria eta interes-gatazkek prebenitu, antzeman eta zuzentzeko dagokionez.

IV.- INTERES-GATAZKEI DAGOKIENEZ, INPARTZIALITASUN-ETA OBJETIBOTASUN-BALIOEKIN SOILIK LOTUTAKO JOKABIDE ARAUAK

9.- Inpartzialtasun- eta objektibotasun-balioei buruzko jokabide-arauak, Europako funtsak gauzatzean ordezkartza-karguei eta enplegatu publikoei zuzendutako opariei, opariei edo arretei eta sor daitezkeen interes-gatazkei dagokienez.

9.1.- Europako funtsetatik datozen baliabideak erabakitzeke eta gauzatzeko prozesuetan parte hartzen duten ordezkartza-karguek eta enplegatu publikoek honako jokabide-arau hauek bete beharko dituzte:

a) Kontratazio publikoko organoetan parte hartzen dutenek edo parte har dezaketenek ez dute inola ere onartuko inolako oparirik, oparirik edo arretarik, baldin eta, zuzenean edo zeharka, lizitazio-prozesuetan parte hartzen duten edo parte har dezaketen pertsona, enpresa edo erakundeetatik badatoz edo udal-administrazioaren hornitzaile izan badaitezke.

b) Aurreko zenbakian aurreikusitako kasuan, opariak, opariak edo, hala badagokio, arretak, zehaztapen materiala badute, berehala itzuliko zaizkie opariak eskaini dituzten pertsonari, enpresei edo erakundeei, edo, edozein motatako arreten kasuan, baztertu egingo dira. Itzultzea ezinezkoa bada, Udaletxeko bulegoetan utziko dira opari edo opari horien erabilera erabaki arte. Opariak, opariak edo edozein motatako onura pertsonalak dira, baldin eta lehentasunezko eta bereizitako tratua badakarte beren ondarean, edo objektiboki justifikatu gabeko abantaila badakarte kargu publikodunaren, funtzionarioaren edo enplegatu publikoaren alde, erakundeaz kanpoko hirugarren pertsona edo erakundeen jardueraren ondorioz.

c) Funts horien kudeaketan parte hartzen dutenek edo parte har dezaketenek, betiere kontratazio-organoetan parte hartzen ez badute edo parte har badezakete, ezin izango dute udal-administrazioaren hornitzaile izan daitezkeen pertsona, enpresa edo erakundeengandik datozen oparirik, oparirik edo arretarik onartu, edozein kontratu-modalitatearen bidez. Gizarte-usadioei dagozkien opariak, opariak edo arretak soilik onartu ahal izango dituzte, pertsona, enpresa edo erakundeetatik datozenak, baldin eta pertsona, enpresa edo erakunde horiek, zuzenean edo zeharka, ez haiek, ez haien familiakoek edo izatezko bikoteek, Europako funtsetatik datozen baliabideen alde egin ezin badute.

d) Aurreko arauaren aplikazio-eremu subjektiboa mugatzeko, kontuan hartuko da Europako Batzordearen 2021/C 121/01 Komunikazioan, interes-gatazkak kudeatzeko orientabideei buruzkoan, ezarritakoa.

9.2.- Udal-ordezkariek eta enplegatu publikoek Europako funtsak gauzatzearen inguruan sor daitezkeen interes-gatazken irismena eta aurreikuspenak Europar Batasunaren Finantza Erregelamenduaren 61. artikuluan ezarritakoari lotuko zaizkio, eta gatazka horien irismena interpretatuko da, halaber, 2012/C 121/01 Batzordearen Komunikazioan ezarritakoaren arabera.

9.3.- Aurreko arauen aplikazioari eta irismenari buruzko edozein zalantza kanalen bidez eta protokolo honen VI. atalean ezarritako berme-organoaren aurrean aurkeztu beharko da.

IV.- INTREGITATE-PROTOKOLOAREN PRESTAKUNTZA ETA HEDAPENA

10.- Etengabeko prestakuntzako programen sustapena, hedapena eta prestakuntza osoa

10.1.- Erakundeak urtero prestakuntza-ekintza presentzialak, erdipresentzialak edo birtualak txertatuko ditu etengabeko prestakuntzako programetan, Protokolo hau zabaltzeko, eta, bereziki, osotasun publikoko prestakuntza egingo da, arreta berezia jarritz kontratazio publikoaren, dirulaguntzen, kudeaketa ekonomiko-finantzarioaren eta langileen kudeaketaren eremuetan, Europako funtsen egikaritzeari dagokionez.

10.2.- Era berean, urtero sustatuko dira tailerrak, hitzaldiak edo dibulgazio-jarduerak egiteko ekintzak, eremu publikoan etika edo osotasunari buruzko gaiak, interes-gatazkak eta ustelkeriaren aurkako borroka aztertzeak.

11.- Erakundean integritate-politika hedatzeko eta prebenitzeko beste sistema batzuk.

11.1.- Aurreko paragrafoetan aurreikusitako neurriak alde batera utzita, erakunde osoaren azpiegitura etikoa hobetzeko eta, bereziki, Europako funtsen kudeaketari dagokionez,

protokolo honen edukia zabaltzen lagunduko duten eta erakundearen osotasuna babesteko eta haren ospea bermatzeko prebentzio-kultura edo arrisku-esparruak zehazten lagunduko duten neurri osagarri guztiak sustatuko dira.

11.2.- Nolanahi ere, Protokolo honen edukia bitarteko elektronikoen bidez eta erakundearen web-orriaren bidez zabalduko da.

V.- AUZI ETIKOAK, KEXAK ETA SALAKETAK EBAZTEKO PROZEDURAK ETA BARNE BIDEAK

12.- Auzi etikoak edo, hala badagokio, Europako funtsen kudeaketarekin lotutako kexak eta salaketak ebazteko kanalak, zirkuituak edo prozedurak sortzea.

12.1.- Erakundeak, Integritate eta Iruzuraren aurkako Neurrien Planean ezarritakoarekin bat etorritik, protokolo honetan jasotako balioen eta printzipioen interpretazioari eta irismentari buruz eta Europako funtsak gauzatzearekin lotutako jokabide, gertakari edo inguruabarrei dagokienez sor daitezkeen izaera bereko arazo, arazo edo dilema etikoak izapidetzeko beharrezkoak diren prozedurak, kanalak eta bideak ezarriko ditu. Nolanahi ere, 2019/1937 Zuzentarauarekin bat etorritik, eta Protokolo honetan xedatutakoaren arabera, erakundeak salaketen barne-kanal bat izango du, xedapen arauemaile horretan jasotako eskakizunetara eta transposizioa egin behar duen legedi eskudunak zehazten dituenetara egokituko dena.

12.2.- Lehentasunez, prozedura, kanal edo bide horiek bitarteko elektronikoen bidez bideratuko dira, 2019/1937 Zuzentarauan ezarritako modalitateei kalterik egin gabe.

12.3.- Auzi etikoak, kontsultak, dilemak, kexak edo salaketak Osotasun Batzordearen aurrean aurkeztu beharko dira.

12.4.- Gai etikoak, kontsulta dilemak edo kexak isilpekoak izan daitezke, edukiaren eta sortzen dituzten pertsonen arabera. Horretarako, postontzi elektroniko bat egongo da.

13.- Europako funtsen kudeaketari buruzko salaketak izapidetzea, 2019/1937 (EB) Zuzentarauaren eta salatzailea babesteko neurrien arabera.

13.1.- 2019/1937 (EB) Zuzentarauan ezarritakoaren arabera planteatzen diren Europako funtsen kudeaketari buruzko salaketak, Protokolo honetan jasotako balioak eta printzipioak ez betetzearen edo ez betetzearen ondorio direnak, bai eta legezko betebeharrak ez betetzearen ondorio direnak ere, aipatutako Zuzentarauan eta horretarako Osotasun Batzordearen aurrean garatzen duen barne-erregelamenduan jasotako edozein moduren bidez izapidetuko dira nahitaez.

13.2.- Batzordeak salaketa horien jarraipen puntuala egingo du, une oro salatzailearen konfidentzialtasuna eta jarduketaren sekretua mantenduz, eta, era berean, modu arrazoituan erantzun du berehala, eta, nolanahi ere, gehienez hiru hilabeteko epean, edo, hala badagokio, aplikatzekoa den araudiak ezartzen duen epean.

13.3.- Kexa eta salaketa horiek izapidetzeko postontzi elektroniko bat egongo da. Postontzi hori aurreko apartatuan ezarritakoarekin bateratu ahal izango da kudeaketari dagokionez. Nolanahi ere, salaketa horiek 2019/1937 Zuzentarauan ezarritako edozein kanalen bidez aurkeztu ahal izango dira, Integritate Planak eta Iruzuraren aurkako Neurriek aurreikusten dituzten bitarteko eta erakundearen bidez.

13.4.- Osotasun Batzordeak salaketen erregistro bat izango du, Datuak Babesteko Erregelamendu Orokorrean eta Datu Pertsonalak Babesteko eta Eskubide Digitalak Bermatzeko Lege Organikoan ezarritako eskakizunetara egokituko dena. Salaketa edo kexa izengabea bada, Batzordeak tramitatzeko edo artxibatze beharrezkoak diren neurriak hartuko ditu, salbu eta garapen-araudiak salaketa anonimoak onartzen baditu.

13.5.- Salaketen barne-kanala 2019/1937 (EB) Zuzentarauan jasotako aurreikuspenetara egokituko da, eta salatzailearen babesari eta Europar Batasuneko Zuzenbidean eta barne-

zuzenbidean transposizio-arauetan aurreikusitako berme guztiei behar bezalako arreta eskainiko zaie.

13.6.- Erakundearen salaketen barne-kanalak, Europako funtsen kudeaketari dagokionez, ezaugarri hauek izango ditu gutxienez:

- a) Benetan kanal eraginkorra izatea.
- b) Erakundearen Integritate Planean eta iruzurraren aurkako neurrietan ezarritako irregulartasunak, iruzurra, ustelkeria eta interes-gatazkak antzemateko eta zuzentzeko neurrien barruan salaketa-kanalaren sorrera txertatzea.
- c) Salaketen barne-kanala eraginkorra, inpartziala eta eraginkorra dela bermatzea, prozedura eta emaitzei dagokienez.
- d) Salaketen barne-kanala kanpoko kanalen aurretik lehenestea, alde batera utzi gabe kanal horien existentziaren eta osagarritasunaren berri eman behar dela (web bidez, kontratatzailearen profilaren bidez edo beste edozein bitartekoren bidez), eta berehala jakinarazi behar zaiela Iruzurra Koordinatzeko Zerbitzu Nazionalari eta Agintaritza Arduradunari edo, hala badagokio, Fiskaltzari, inplizituki larria delako edo delitu izan daitekeelako jarraipenerako, zuzenketarako eta, hala badagokio, jazarpenarako salbuespenezko neurriak hartzea eskatzen duen edozein salaketa.
- e) Europako funtsen kudeaketaren arloko barne-kanala erakundearen salaketak kudeatzeko sistema batean sartzea, erakundearen azpiegitura etikoa hobetzeko helburuarekin.
- f) Salaketen barne-kanalaren eta izapide-eginkizunen kudeaketa Datuak Babesteko Organo Delegatuari esleitzea, 2019/1937 Zuzentarauak salaketen barne-kanal hori kudeatzeko eskatzen dituen inpartzialtasun-, profesionaltasun- eta eskumen-oharrak dituen organoa den aldetik.
- g) Salaketen jarraipena egitea zuzentarauak ezarritako epeetan eta bertan jasotako eskakizunekin.
- h) Salatzaileei ahalik eta eperik laburrenean egindako jarraipenaren berri ematea, hiru hilabetetik gorakoa izan gabe.
- i) Salaketa-prozedurak modu seguruan eta salatzailearen konfidentzialtasuna errespetatuz izapidetzen direla zaintzea.
- j) Salaketa-prozedura guztietan datu pertsonalen babesari errespetatzea, araudi erregulatzailean ezarritakoaren arabera (DBEO eta DPBEBLO).
- k) 2019/1937 (EB) Zuzentzarauan ezarritako berme guzti-guztiak aplikatzea salatzailearen babesari dagokionez, bai eta aplikatzeko den estatuko edo autonomia-erkidegoko legerian aurreikus daitezkeen beste berme guztiak ere.

13.7.- Kexak edo salaketak ondorio penalak edo zehatzaileak izan baditzaie, salaketa egin duenaren sekretua eta anonimitasuna bermatuko ditu dagokionak, eta beharrezko neurriak hartuko ditu, indarrean dagoen legediaren arabera, kexa egin duen pertsona babesteko, 2019/1937 (EB) Zuzentzarauko aurreikuspenen arabera.

13.8.- Osotasun Batzordeak zabalduko ditu gaiak, kontsultak, arazoak edo dilemak planteatzearen ondorioz emandako gomendio, proposamen edo txosten guztiak, bai eta kexak edo salaketak ere, baina beti izenik gabe, haietan jasotako datu pertsonalak bereizi ondoren. Halaber, urteko memoria egingo du, eta horren berri emango dio Tokiko Gobernu Batzarrari.

VI.- PROTOKOLOAREN BERME ORGANUA

14.- Osotasun Batzordea.

14.1.- Integritate Batzordea da protokolo hau aplikatuko dela bermatzeko organoa.

14.2.- Osotasun Batzordea hiru kidek osatzen dute, eta Integritate Planaren eta Iruzuraren aurkako Neurrien kudeaketa-arduradun teknikoaren laguntza izango dute, idazkari gisa. Hiru

kide horiek Alkatetzaren titularrak izendatuko ditu. Horietako bat kargu publikoen edo zuzendaritza-karguen artean egongo da, eta Batzordearen buru izango da. Beste bat funtzionario edo enplegatu publikoen artean izendatuko da, eta, ahal dela, Datuak Babesteko Organo Delegatuko lehendakaria izango da, idazkari gisa jardungo duena. Horrez gain, Administrazioetik kanpoko pertsona bat ere izendatuko da, arlo publikoan lanbide-esperientzia egiaztatua eta zintzotasun- eta zintzotasun-balioak aitortuak dituen. Pertsona hori erretiratutako funtzionario bat, goi-kargu ohi bat edo zuzendari bat izan daiteke, baldintza berberetan, edo, hala badagokio, unibertsitateko irakasle bat, etikaren antzeko gaietan, edo esparru horretan aintzatespen akademiko edo profesionala duena.

15.- Integritate Batzordearen eginkizunak

15.1.- Protokolo honen aplikazio-eremuan, Europako funtsak kudeatzen dituzten kargu publikodunen, zuzendaritza-kideen eta enplegatu publikoen gaineko eskumenak baino ez baititu, Integritate Batzordearen eginkizunak honako hauek izango dira:

- a) Gobernu-organoei, zuzendaritzako langileei eta enplegatu publikoei aholkuak ematea Europako funtsen kudeaketan integritatearen arloan. Aholkularitza-zeregin horiek gauzatzeko, protokolo hau aplikatzearen inguruan sortzen zaizkion zalantzak, kontsultak, dilemak edo kexak argitu ahal izango dira.
- b) 2019/1937 (EB) Zuzentarauarekin eta hura garatzeko arauekin bat etorritik, egindako salaketak eta kexak izapidetzea. Horretarako, Osotasun Batzordeko kideetako bat instruktore edo, hala badagokio, txostengile izendatu ahal izango da.
- c) Europako funtsen kudeaketaren osotasunari buruzko gomendioak egitea, arlo horietan ardura duten erakundeko goi-organoei eta zuzendaritza-organoei zuzenduta.
- d) Ofizioz, hierarkian gorago dagoenak eskatuta, kontsulta, kexa edo salaketa bidez, sor daitezkeen interes-gatazkako egoeren berri izatea eta horiek aztertzea, eta, horretarako, hierarkian gorago dagoenari zuzendutako proposamen edo gomendio arrazoitu bat egitea, dagokion erabakia har dezan, eta, hala badagokio, abstentzio-ebazpena ematea edo esleitutako funtzioak baztertzea, inpartzialtasun- eta objektibotasun-irudia saihesteko, bai eta Europar Batasunaren finantza-interesak babestea ere.
- e) Osotasunari buruzko zabalkunde- eta prestakuntza-proposamenak egitea.
- f) Salaketen tratamendua, Europako funtsak kudeatzeko iruzurraren aurkako neurrien planaren 2.3.1.6 b) puntuan azaldutakoaren ildotik.
- g) Osotasun Batzordearen aurreko prozeduretan printzipio hauek betetzen direla zaintzea: inpartzialtasuna, objektibotasuna, konfidentzialtasuna, datu pertsonalen babesa eta jardueren sekretua.
- h) Salatzailari edo informatzailari behar bezalako babesa bermatzea, 2019/1937 (EB) Zuzentzariaren eta hura garatzen duen araudian ezarritakoaren arabera.
- i) Dagozkion ikerketak eta kontrasteak egin ondoren, prebentzio-neurriak hartzeko proposamen arrazoituak egitea eta, are gehiago, langileen jarduketak edo esku-hartzeak aldi baterako edo behin betiko baztertzea benetako interes-gatazkak edo balizko interes-gatazkak sor daitezkeen kudeaketa-eremuetan, baita agerikoak ere, erakundearen izen onari eragiten badiote. Proposamenak organo eskudunari helaraziko zaizkio, baloratu eta, hala badagokio, erabaki ditzan.
- j) Osotasun Batzordearen jarduerari buruzko urteko txostena egitea, kode hau aplikatuz.
- k) Protokolo hau aplikatzeko gida bat egitea urtero, testu honetan ezarritako balio eta printzipioei, aztertutako kasuen arabera, eman dakiekeen irismena eta aplikazioa zehaztuz eta zehaztuz.
- l) Protokolo honen erreformak eta egokitzapenak proposatzea, baita haren aplikazioa erakunde osora eta bertako langileengana hedatzea ere, bereziki salaketen barne-

kanalari dagokionez, salatzalea babesteko 2019/1937 (EB) Zuzentaraua benetan betetzeko.

15.2.- Ikusitako ez-betetzeak diziplina-ondorioak, bestelako arau-hauste administratiboak edo, hala badagokio, penalak ekar baditzake, Osotasun Batzordeak, ukitutako pertsonari entzun ondoren, txosten edo proposamen bat egingo du, eta organo eskudunari helaraziko dio, hala badagokio, zehapen-espeditente bat irekitzea bidezkoa den edo ez azter dezan, edo jarduketak beste edozein kontrol-erakunderi edo, hala badagokio, Fiskaltzari igortzea egokitzat jotzen bada.

15.3.- Osotasun Batzordeak bere funtzionamendurako barne-araudia egingo du, eta Gardentasun Atariak zabalduko du.

16.- INTEGRITATE-PROTOKOLOAREN HEDAPENA

16.1.- Tokiko Gobernu Batzarreko organoaren erabakiz, Osotasun Batzordearen proposamenez, protokolo honen aplikazioa kargu publiko guztiei (ordezkaritza-karguak eta betearazpen-karguak), zuzendaritzako langileei, behin-behineko langileei eta enplegatu publikoei ere zabaltzeko ahal izango zaie, Europako funtsen kudeaketarekin harreman zuzena edo zeharkakoa izan dezaketen neurrian, eta egin beharreko egokitzapenak testuan edo eranskin baten bidez egin ahal izango dira.

16.2.- Era berean, dagokion berme-organoaren balioei, printzipioei eta erregulazioari dagokienez, protokolo hau oinarri izango da bere garaian erakundearen etika- eta jokabide-kode bat edo, hala badagokio, osotasun-sisteman txertatzen diren jokabide-kodeak egiteko.

16.3.- Horretarako, Udalak, planean ezarritako epeetan, etika- edo jokabide-kode bat, edo jokabide-kode bat baino gehiago, egin eta onartuko du, akordio bidez, eta egokitu egin beharko ditu, bere edukian jaso ez diren balioak edo printzipioak txertatzeko edo enuntziatuak aldatzeko, salbu eta kodean protokolo hau eranskin gisa sartzen badute, dagozkion egokitzapenekin.

